

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENE

Cene inseratov:

Enostolpna petlitna vrsta
malih oglasov po Din 1'50 in
Din 2'—, večji oglas nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 3'— in 4'—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6'—.

Pri večjem naročilu popust

Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj
Poštnina plačana v polovici

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Brez konca.

Po skrajno razburjenih dneh in raz-
burljivih dogodkih je nastopilo v razvoju
krize neko pomirjenje duhov, skoro bi rekli
apatija, ki sledi razočaranju. Ko se je po
Radičevem zagrebškem govoru zaenkrat
parlamentarna vlada širšega bloka pone-
srečila, je bilo treba iskati novih potov. V
Zagrebu je padla beseda o koncentraciji z
radikalni. Kdo naj v to veruje? Danes, ko se
vmešavajo radikali v notranje odnose
ožjega in širšega bloka, manj ko prej kdaj.
Radikalni so se hoteli okoristiti položaja, pa
so se s tem v koncentraciji le onemogočili.
Ožji blok je danes trdnjši nego je bil prej,
česarvno tudi prej ni bil labilen, zveza z Ra-
dičem se pa po njegovem umiku ni pretr-
gala, marveč se nadaljuje. Ta zveza je bila
prej povsem jasna in ni bilo prav nobenih
nesoglasij, sedaj jo bo morda treba neko-
liko razčistiti, ako nečemo novega razočar-
janja. Na kako zgolj volivno vlado pa že
celo ni misliti, ker čakajo parlament neod-
ložljiva pereča vprašanja, ki jih skupščina
mora rešiti. Parlament ni in ne sme biti
igrača političnih spekulativov, marveč je
tako važna ustanova, da ljudstvo od njega
po vsej pravici pričakuje in zahteva, da de-
luje in reši vprašanja, od katerih zavisi do-
brobit stoinstotisočev in blaginja celokup-
nega narodnega gospodarstva.

Invalidski zakon bi bil že lahko pod
streho, morda že tudi zakon o pobijanju
korupcije, ki se ga nasprotniki tako silno
boje in radi katerega so povzročili vladno
krizo. Trgovinska in druga pogajanja, ki so
bila v teku, so zastala in ministri, ki se na-
hajajo v demisiji, se morajo ukvarjati s kri-
zo in ne morejo načeti važnih vprašanj, ki
jih po škandaloznem P.-P. režimu čaka še
na stotine in stotine. Proračun mora biti
sprejet. Kdo bi mogel v številkah izračunati
neizmerno škodo, ki se godi narodnemu go-
sposdarstvu radi podaljšanja krize! In ven-
dar se utegne sedanja kriza vsled nastalega
položaja še dalje časa zavleči. Nam se zdi,
da je vsako razmišljanje in vsak poizkus s
koncentracijo samo izgubljanje časa in slej-
koprej ne vidimo nobenega drugega izhoda
iz krize kakor dosedanja Davidovičeva po-
slovna vlada, ki bi se v parlamentu še na-
dalje naslanjala tudi na hrvatske narodne
zastopnike ali pa obnova vsled Radičeve
odklonitve zaenkrat v vodo padle kombi-
nacije, Davidovičeve poslovne, z zastopniki
HRSS razširjene vlade. Vse druge kombi-
nacije se nam zde neresne in nemožne, ka-
kor n. pr. od samostojnih demokratov v jav-
nosti lansirana vest, da je Marko Trifković
dobil mandat za sestavo koncentracijske
vlade. Ta neresnična vest dokazuje le, da
je takoiimenovani »nacionalni blok« na umi-
ku in ne ve, kaj bi počel. Vsak koncentra-
cijski poizkus g. Trifkovića bi bil že vna-
prej smatrati kot popolnoma ponesrečena
akcija brez vsakega upanja na kak uspeh.

Najnaravnost bi bila od navedenih
dveh možnosti pač s Hrvati razširjena Da-
vidovičeva vlada, ki bi jamčila za nadalje-
vanje dosedanjega vladnega kurza za spo-
razum, red in poštenost v državni upravi in
bi načelo sporazuma tudi nazunaj vidno
ojačila. S tem ne bi bila podana najtrdnjša
podlaga za končno izvedbo sporazuma,
nego bi tudi v zunanjem svetu še bolj dvig-
nila zaupanje, ki ga vživa država, obdar je
bil padel P.-P. režim.

Zeleti bi bilo le, da se z nemogočimi
kombinacijami ne izgublja dragoceni čas
in se po nepotrebnem ne preizkuša po-
trpežljivost volivcev, marveč da se hitro in
naravno konča sedanja kriza, brez ovinkov
in neplodnih poizkusov, kar bi bil poizkus
z neko novo koalicijo brez najmočnejših
osebnosti v parlamentu. Če bi se poizkus,
sestaviti tako vlado, tudi posrečil, bi pred-
stavljala taka vlada vendarle, vsaj v očeh
ljudstva, slabotno vlado, ki bi ne bila kos
svoji težki nalogi. Vsakdo se zaveda, da
ni merodajen s a m o program kake vlade,
marveč da pomenijo ravno osebnosti, ki
naj program izvajajo, močno jamstvo. Ni
vsak poslanec za ministra, kakor ni vsak,
tudi sicer najboljši strankar, za poslanca
primerne osebnosti. Osebe, ki jih dvigne
kaka stranka na zaupen položaj, so in mo-
rajo biti ravno take, ki jamčijo, da se bo
strankin program tudi izvajal, oziroma mo-
gel izvajati. Mnogoterih strank programi se
lepo slišijo, izvajajo se pa ne.

Kombinacija s koalicijo med radikali in ožjim blokom.

OŽJI BLOK VZTRAJA NA POLITIKI ZA SPORAZUM IN PROTI KORUPCIJI. —
DAVIDOVIČ SPOROČI KRONI STALIŠČE OŽJEGA BLOKA.

Belgrad, 27. okt. (Izv.) Kakor običajno,
so se tudi danes zbrali v predsedništvu vla-
de voditelji parlamentarne večine, da se
porazgovore o poteku krize in o tekočih
vprašanjih. O tem današnjem sestanku je
danes dr. Behmen izjavil časnikarjem sle-
deče: »Stara etapa krize, staro stališče
ožjega bloka, stare zveze v širšem bloku.«
Dasiravno je ta izjava zelo kratka, vendar
je za sedanjí položaj zelo značilna, poseb-
no če pridenemo istotako kratko izjavo
dr. Korošca, ki je Vašemu dopisniku v
zvezi z zgornjim izjavil: »Četudi se položaj
glede prve točke spremeni, tretja točka
ostane ista.« Na tem leži tudi ves položaj,
kriza se razvija s polzevo hitrostjo. Dočim
se je do 20. oktobra, posebno pa ta dan,
rešitev na vse mogoče načine forsiral, se
je sedaj prešlo na staro na Balkanu navad-
no »ima vremenat«.

Ne glede na to, koliko vsled takega za-
vlačevanja trpi naša domovina, še manj na
to, da si z neustavnim stanjem zelo škodu-
jemo v inozemstvu, s skrajno počasnostjo,
kakor se po dosedanjem toku lahko sodi,
še nismo blizu končne etape. Najnovejša fa-
za krize se je porodila včeraj, danes je že
padla. Kakor smo večkrat poudarjali, se
položaj menja, kakor slika na filmu. Ta
trenutek je na platnu ta slika, prihodnji
trenutek je druga, potem je pa platno belo.
Nocoj je približno enako. Dosti jasnejše se
vidi samo to, da obstoja tendenca, da se
širši blok popolnoma razbije in obenem, če
mogoče tudi ožji blok. Včeraj se je Da-
vidović izrazil želja, da se naj ustvarja
koncentracijska vlada po belgrajskih poj-
mih. Pravimo po belgrajskih pojmihi, kajti
to, kar se želi, ni nobena koncentracija.
S parlamentarnim izrazom bi se mogla ime-
novati taka mešanica kvečjemu koalicija.
Želi se, da naj se sestavi »koalicijska vla-
da« ožjega bloka z radikali brez Radičev-
cev. Taka vlada bi morala biti sestavljena
na ta način, da ne bi v njej sodelovali vo-
ditelji strank niti dosedanja ministri. Mo-
rali bi pa imeti program sporazuma, kar je
dovolj čudna želja z ozirom na to, da se
obenem zahteva, da hrvatski zastopniki ne
smejo sodelovati. Hrvatski zastopniki so
brutalno in brez usmiljenja odbiti in so ob-
sojeni, da morajo voditi brezplodno politi-
ko hrvatskega parlamenta v Zagrebu. S
tem bi bila odbita baza za sporazum. To od-
vzame tej kombinaciji ono resnost, ki jo
mora imeti večina parlamentarnih vlad v
državi. Zato ni čudno, da zastopniki ožjega
bloka vztrajajo na svojem stališču.

Rešitev mora biti čisto parlamentarna,
ne more in ne sme ustvariti nekaj, česar
parlament ne bi mogel odobriti. To stališče
je precej omajano vsled Radičeve brblja-
vosti. Radić ne iznaša ravno netočnih tr-
ditvev, očrtava pa položaj in razvoj krize
preveč popularno, agitacijsko, kakor več-
raj. Njegov govor je bil izrabljen na že
znan način, vendar ni ustvaril novega po-
ložaja. Ožji blok se z njim vsaj napram
javnosti ni bavil. Voditelji ožjega bloka
razpravljajo na svojih sestankih o važnej-
ših stvareh, ki so v zvezi s stališčem: »Spo-
razum pred vsem in nad vsem«. Ta ideja
se mora izpeljati za ceno največjih žrtev.
Ker so voditelji nasprotnega mišljenja
obenem nositelji korupcije in nasilja, se
mora proti njim nadaljevati borba do skraj-
nosti. Korupcija se mora iztrebiti do ko-
renine. Nasilje ne sme biti več orožje v
političnem življenju. S tem programatičnim
stališčem si je blok ustvaril dovolj čvrsto
stališče v naši javnosti, kajti večina Slo-
vencev, Hrvatov in Srbov je za to, da končno
zavladajo v državni upravi poštene me-
tode. Ozirati se pri tem na moč inozemstva
je nezmisel. Vpliv inozemstva se lahko ob-
čuti v taki državi, ki je samostojna samo

Nam se zdi, da se pri reševanju se-
danje krize preveč ozira na tiste elemente,
ki so krizo iz strahu pred zakonom o ko-
rupciji povzročili. Ravno tu ne sme biti
nobene obzirnosti, ako hočemo iztrebiti zlo,
ki je izpodjedalo državo in ljudsko blago-
stanje!

na papirju ter je odvisna v gospodarskem
in političnem oziru od tujih izkoriščeval-
cev. Naša država se dosedaj še hvalabogu
ne nahaja v takem stanju. Neodvisna je
skoro v vsakem oziru v primeri z vsemi
državami v Evropi. Imeli smo pač v držav-
ni upravi notranje izkoriščevalce. Te je
parlamentarna večina že zrušila. Borba se
vrši proti njim, zato je potrebno sodelo-
vanje vseh, ki pošteno mislijo o državi in
ljudstvu. Tako so se voditelji ožjega blo-
ka postavili na čelu programa za sporazum
in borbo proti korupciji. Na tak program
so pristali zastopniki Hrvatov. V nadalje-
vanju tega svojega programa je ožji blok
enodušen. Zato mora ostati organična pri-
jateljska zveza s hrvatskimi zastopniki.

V istem razmerju pa morajo ostati tudi
Hrvati, ker edino na ta način more ostati
ožji blok nositelj političnega položaja in
izvrševatelj prepošrebnega skupnega poli-
tičnega programa. Ravno z ozirom na to
stališče je nemogoče, da bi bili v novem
položaju, v katerem se nahaja kriza danes,
nositelji kaki politiki z radikalne stranke,
ki dosedaj za novo politiko ni dala dru-
gega nego besede, da hoče sporazum. Pu-
stiti hrvatske zastopnike in se koalirati z
radikalni in zavzeti napram Hrvatom nepri-
jateljsko stališče, bi značilo sprejetje stare
politike Pašića in Pribičevića. Proti temu
govori volja celokupnega ljudstva srbskega
hrvatskega in slovenskega, enodušnost vo-
diteljev ožjega bloka in tradicija širšega
bloka.

Belgrad, 27. okt. (Izv.) Včeraj je bila
Davidoviću izražena želja, naj se dela na
to, da se ustvari koalicija iz radikalov in
ožjega bloka, v kateri koaliciji pa ne bi
smeli sodelovati niti strankini načelniki,
niti dosedanja ministri. Ožji blok se je o
tem posvetoval in Davidović je šel v dvor,
kjer je obvestil krono o sklepih bloka. Ko-
likor smo mogli izvedeti, se ta sklop glasi,
da bi mogel ožji blok v novi koncentraciji
sodelovati, če bi se nadaljevala dosedanja
politika sporazuma in borba proti korup-
ciji in z istimi metodami, s katerimi je za-
čel delati blok. Mora se delati na to, da se
ohranijo s težavo ustvarjene zveze s hrvat-
skimi zastopniki. Končno da se mora vod-
stvo koncentracijske vlade izročiti članu
ožjega bloka, ki edini da lahko jamstva, da
se bo nadaljevala dosedanja politika parla-
mentarne večine. Kar se tiče zahteve, da
morajo v tej novi kombinaciji izpasti vsi
strankini načelniki, je blok odgovoril, da
iz osebnih momentov ne dela nobenih
vprašanj. Krona je to stališče ožjega bloka
vzela na znanje.

KANDIDATI!

Belgrad, 27. okt. (Izv.) Po Davidoviću
avdienci je bil poklican na dvor Ljuba
Jovanović. Ker je bila znana želja dvora,
se je mislilo, da je bil poklican za to, da
kroni imenuje nositelja novega položaja.
Kolikor izvemo, se je Jovanović razgovar-
jal o položaju, ni mu pa predložil nobene
osebe in se bo položaj reševal ko se Da-
vidović vrne. Kot kandidati se za kulisami
imenujejo Marko Gjurčić, Miša Trifunović
in Marko Trifković. Zanimivo je, da
celo dr. Nintić stopa v ospredje, ki je zna-
na dvorska osebnost. Vendar so te kandi-
dature neresne, ker jih forsirajo znani ra-
dikali. Od ožjega bloka se imenujejo dr.
Voja Marinković, dr. Kosta Kumanudi, ra-
dikali celo stavljajo v ospredje Pečića.

RAZLIČNE KOMBINACIJE.

Belgrad, 27. okt. (Izv.) Te dni pričau-
kujejo tu hrvatske odposlance, da bi mo-
gli po sporazumu z voditelji ožjega bloka
zavzeti skupno stališče k novim etapam,
ki se te dni pričakujejo. Kar se tiče naj-
novejše etape, namreč ustvarjanja koncen-
tracijske vlade med radikali in ožjim blo-
kom, je skoro gotovo, da se ta koncentra-
cija ne bo mogla posrečiti, četudi bi bil
mandat dan ožjemu bloku ali pa radika-
lom, ker na tej podlagi ni mogoče izvajati
politike sporazuma, ker se je naprej že-
lelo, da Hrvati ne bi sodelovali. Zatorej
je pričakovati drugih razvojev. Danes se

je mnogo govorilo o možnosti volivne vla-
de ožjega bloka. Ta kombinacija se ime-
nuje kot poslednja etapa, šele če bi bila
popolnoma izključena, bi prišla Pašić-Pri-
bičevićeva volivna kombinacija. Dosedaj
je ta kombinacija popolnoma v ozadju in
ožji blok je središče političnih dogodkov.

POPOLNO SOGLASJE V DAVIDOVIČEVEM KLUBU.

Belgrad, 27. (Izv.) (Izv.) Danes je de-
mokratski klub imel sejo, na kateri je raz-
pravljalo o položaju. Soglasno so Davido-
viću izrekli zaupanje in mu prepustili svo-
bodne roke za nadaljevanje dosedanje po-
litike. S tem so ovržene vse laži o neka-
kem nesporazumu v demokratskem klubu,
kakor so bile vržene v javnost.

DAVIDOVIČ ODPOTOVAL.

Belgrad, 27. okt. (Izv.) Nocoj je odpo-
toval Ljuba Davidović v Vrnjačko kopali-
šče, kamor je spremlj svojo soprogo, ki je
živčno bolna.

POSLABŠANO PAŠIČEVO STANJE.

Belgrad, 27. okt. (Izv.) Dvorni mini-
ster Janković je dopoldne obiskal Pašića.
Obisku pripisujejo nekateri politični zna-
čaj. Vendar se izve iz dobro poučenih kro-
gov, da ga je obiskal samo radi tega, ker
se je Pašiću stanje spet zelo poslabšalo in
se z njegove okolice in njegove hiše izve,
da bo moral v kratkem odpotovati v ino-
zemstvo, ako se stanje nepričakovano ne
izboljša.

GJOKA POPOVIĆ V ZAGREBU.

Zagreb, 27. okt. (Izv.) Snoči se je z
brzovokalom pripeljal v Zagreb demokrat-
ski poslanec Gjoka Popović. Radić ga je
povabil na večerjo. Popović se je pripe-
ljal skupno s poslancem HRSS Bačinićem.
Popović je prinesel Radiću nova poročila,
na čijih temeljih so se vršila danes cel dan
posvetovanja, zvečer so pa o njih raz-
pravljali na seji predsedstva HRSS. Gosp.
Popović je prinesel iz Belgrada poročilo,
da se položaj razvija v smeri kabineta
Ljube Davidovića. Raznesle so se vesti,
da je prihod Popovića v zvezi z najnovej-
šimi pogajanjimi za rešitev krize, in da je
tudi v zvezi z Radičevim prihodom v Be-
lgrad. To zadnjo vest je razširilo današnje
popoldansko časopisje. Po informacijah
Vašega dopisnika, g. Radić za sedaj še ne
bo šel v Belgrad, dokler bodo tam vla-
dale sedanje razmere; tako je izjavil gosp.
Radić sam.

SEJA HRSS.

Zagreb, 27. oktobra. (Izv.) Nocoj se je
vršila seja predsedstva HRSS, na kateri so
razpravljali o razgovorih z Popovićem. Naj-
brže bosta dr. Maček in Predavec nocoj
skupno s Popovićem odpotovala v Belgrad.

RADIĆ JE ZOPET ZA PARLAMENTARNO VLADO.

Križevci, 27. okt. (Izv.) Včeraj se je
tu vršil shod HRSS, na katerem je govoril
Stjepan Radić. V svojem govoru je po-
udarjal: Mi hočemo parlamentarno vlado
večine. Če pa to ni mogoče, zahte-
vamo svobodne volitve. Eno ali drugo se
mora izvršiti. Mi ne pravimo, da se more,
ampak mora se izvršiti, ker bo sicer pri-
šlo do takega poloma, kakor ga Balkan
še ni videl. Zrušilo se bo vse razen naše
Hrvatske, ki stoji kakor zid. Hrvatska bo
zbrala svojo mladino, mi se bomo osvo-
bodili. Ako bo mogoče sporazum s Srbi,
dobro, mi bomo šli z njimi, ako ne, bomo
ostali tudi brez njih. Radić je dalje go-
voril o krizi zadnjih dni in je posebno ob-
sodil, da je skupščina bila dne 20. oktobra
protiustavno odgodena in da se je s strani
kvarile zahtevalo, da naj bi bilo celo-
kupno predsedstvo narodne skupščine se-
stavljeno iz radikalov.

Zborovanje Glavne zadružne zveze.

Belgrad, 27. okt. (Izv.) Danes se je vr-
šila seja upravnega sveta Glavne zadruž-
ne zveze. Razpravljalo se je o zakonu o
poljedelskih kreditih in o zadružnem za-
konu. Načrt za zadružni zakon je izdelal
Anton Kralj, glavni tajnik ljubljanske Za-
družne zveze. Sejam je predsedoval dr. A.
Korošec. Sklenjeno je bilo, da se odposlje-
ta dve delegaciji. Ena v prometno mini-

strstvo radi režijskih kart in radi popusta na železnica, radi prevoza poljedelskih strojev, druga pa radi taksnih in davčnih vprašanj, kar je važno za Slovenijo, kjer se je s strani delegacije finančnega ministrstva nastopalo napram posameznim za drugim zelo neenakomerno. Jutri dopoldne se vrši zborovanje Glavne zadružne zveze.

NA ČAST SPOMINU DR. SIENKIEWICZA.

Belgrad, 27. oktobra. (Izv.) Včeraj se je v tukajšnji katoliški cerkvi vršila maša zadušnica za Sienkiewiczem. Prisostovali so ministrski predsednik Ljuba Davidović, poštini minister Pera Marković, minister za agrarno reformo Ivan Vesjenjak in minister za kmetijstvo dr. Franc Kulovec. Popoldne in zvečer so se na univerzi in v gledališču vršile slavnostne predstave v čast Sienkiewiczu. Tem slovesnostim je prisostoval tudi dr. Anton Korošec in celokupen diplomatski zbor poleg mnogoštevilnih drugih zastopnikov, zlasti vojaških oblasti.

OJAČENJE HRVATSKE ZAJEDNICE.

Split, 27. oktobra. (Izv.) Na včerajšnjem shodu hrvatske politične organizacije v Splitu je bilo po Trumbićevem govoru soglasno sklenjeno, da hrvatska politična organizacija kot celota vstopi v Hrvatsko zajednico, s katero bo odslej tvorila eno stranko. Shod je delegiral dr. Trumbića za svojega zastopnika v izvrševalnem odboru Hrvatske Zajednice v Zagrebu. Dr. Trumbić je poudaril, da to dejstvo pomeni ujedinjenje Dalmacije s Hrvatsko. Shod je pooblastil glavni odbor, da izvrši ta sklep.

ZEMELJSKI OSTANKI LEONA XIII.

Rim, 27. okt. (Izv.) Danes dopoldne so v baziliki sv. Janeza v Lateranu položili zemeljske ostanke papeža Leona XIII. v monumentalno grobnico. Navzoči so bili številni kardinali in diplomatski zbor. Zanimivo je, da so ob tej priliki papeževi nobelgardisti, ki so pri slovesnosti svetili, od leta 1870. prvič nastopili izven Vatikana. Cerkvene obrede je opravil kardinal Pompili.

Spor med Anglijo in Rusijo.

London, 27. oktobra. (Izv.) Vsi listi komentirajo angleško noto Rusiji. Ruski zastopnik Rakowski je danes sprejel zastopnike časopisja, katerim je izjavil, da je »pismo Zinovjeva na angleške komuniste« navaden falzifikat. On je noto angleške vlade takoj poslal v Moskvo in upa, da bo tudi ruska vlada potrdila njegovo domnevo. Z angleške strani pa trdijo, da je pismo Zinovjeva avtentično, da je bilo na pošti zaplenjeno in fotografirano in šele potem odposlano adresatu.

London, 27. oktobra. (Izv.) Litvinov je poslal Rakovskemu brzojavko, v kateri kategorično zanika pristnost znane okrožnice na angleške komuniste in zahteva razsodbo nepristranskega sodišča o pristnosti tega dokumenta. Ruska vlada upa, da ji bo Mac Donald dal popolno zadoščenje in da bo uvedel proti ponarejevalcem najstrožjo preiskavo. Angleška delavska stranka je že izjavila, da ni res, da bi bil kdo tisti dopis fotografiral.

Dr. Fr. Sušnik.

Prekmurski profil.

Murska Sobota.

Hotel Dobraj je cilj lačnih in žežnih in trudnih popotnikov. Najlepša hiša je to, slavo njenih čistih sob oznanjajo gostje, med njimi celo ministri. Dobraj je majhen, nasajen in zalit mož in židovska kri ga greje.

Hotel Dobraj je sredi Murske Sobot. Gostje in njegova elitna soseska pa so tudi prepričani, da so točno sredi božjega sveta, ki se suče krog njih. To je zavest, nasičena sama v sebi s ponosnim zadovoljstvom svetovnjaka.

Pri Dobraju se zbira uradniška raja, da se krmi s »perkeltic« in »šniceljnic«, ki imajo devet bleščečih se imen. Tam posejajo prišleki pred dvema ali tremi deciji vina — vse po »rang«, vsak pri svoji mizi, ki imajo svoja imena: akademska, bankirska, trgovska, klerikalna in koalirana; ob slovesnih prilikah se sklepajo koncentracijska omizja. Tu se zbirajo zvesti sinovi majke Slave, da rešujejo važna državna, narodna in kulturna vprašanja. O, kolikokrat je bila baš pri teh mizah, pred temi kozarci že rešena Jugoslavija pogina in propasti. Toda narod je nevhvaležen, država je korumpirana; ne oddolži se. Devet predsednikov je in v Belgradu iščejo zmogljivega ministrskega predsednika. Človek bi insektiral, ko bi to ne bilo nečastno za državo, ki sama ne ve, koliko vnetih državotvorcev ima v Soboti.

Razun Dobraja je še drugo kulturno središče, to je kavarna Legenstein. Srednjevelika, nizka soba je to, prijetna, le karbid smrdi, kajti elektrike v Soboti ni. Tu je zbirališče sportnega kluba »Mura«; vsi slovenski časopisi so tu, nemški židovski in mažarski; domači ciganičesto gostujejo;

Italija.

POPOLARI IN NOVO STANJE V NEAPLU.

Neapelj, 27. okt. (Izvir.) Novoimenovani kralj, komisar je imenoval nekaj podkomisarjev, da bi mu pomagali pri vodstvu občinske uprave. Med drugim je imenoval tudi odlična pristaša popolarske stranke vojvodo Santa Severina, ki se je že mnogo let udeleževal v neapeljski občinski upravi, in pa inž. Alfreda Sasso. Oba sta imenovanje sprejela. Nato se je takoj sešel krajevni odbor ljudske stranke in oba navedena izključil iz stranke. Stvar je vzbudila v politični zavnosti veliko pozornost.

PRAŠKI OBČINSKI SVET V RIMU.

Rim, 27. okt. (Izv.) Minolo soboto je dospelo v Rim zastopstvo praškega občinskega sveta z županom dr. Bano na čelu. Italijanske oblasti so Pražanom priredile lep sprejem. Pražani so gost rimske mestne občine.

PONAREJENI DOLARJI.

Newyork, 27. oktobra. (Izv.) Ameriški zakladni urad ugotavlja, da so se pojavile ponarejene dolarske novčance, zlasti one, ki jih je izdala Federal-Reserve-Bank v San Franciscu.

VENIZELOSOVI SPOMINI.

London, 27. oktobra. (Izv.) »Times« poročajo, da izidejo začetkom prihodnjega meseca Venizelosovi memoariji, ki obsegajo dobo od l. 1922. naprej. Knjigo je založila neka velika angleška založba.

Devet problemov evropskega miru.

Francoski publicist Ferdinand Maurette, ki je prejel samo v tem letu 100.000 frankov kot nagrado za svoja dela o problemu miru, je objavil v listu »Petit Journal« članek, v katerem na kratko raziskuje vzroke evropske bede. Maurette piše:

Ni samo eno vprašanje, če govorimo o evropskem miru. Recimo, da jih je devet. Brez dvoma sta najvažnejša problema reparacij in medzavezniških dolgov. Ako se ne bosta pravilno rešila, bo trpela vsa Evropa. Mogoče je, da bo na tem celo poginila, kajti njeni temelji morajo počivati na pravici.

Drugo je denarni problem. Francoski trgovci ne trpijo samo radi tega, ker velja 1 angleški funt 80 frankov, marveč zato, ker velja danes 80, jutri 60 in pojutrišnjem 120 frankov. Ravno tako pa trpijo trgovci po vsej Evropi. Oni ne rabijo ekvivalentne, marveč stabilno valuto.

Pred nami je problem produkcije. Evropa ne trpi radi pomanjkanja surovin, toda ona ne vé, kje se vedno nahajajo in ker so vsled poveljnih razmer nastale ograje v kupovanju v izvozu. Evropska produkcija ne trpi radi pomanjkanja delovnih moči, ali te moči so slabo razdeljene. V nekaterih deželah jih je preveč,

v drugih premalo. Potrebna je reorganizacija izseljevanja in vsiljevanja.

Važen je prometni problem. Nobena stvar ne more narodov tako dobro vezati kakor dobre železnice, organizirane na mednarodni bazi, brez obmejnih težkoč.

In problem srednjega sloja? Srednji sloj je bil sredi vojne najtežje prizadet, deloma obsojen na smrt ali na nezalazeno trpljenje. V tem razredu se nahajajo »intelektualci«, tisti, ki predstavljajo javno mnenje. Če bodo oni trpeli, se bo svet od njih ločil in zabarikadiran za pesimizem, ki ubija in uničuje kreposti.

Obstoji problem dela. Slab delovni red v eni državi izziva isto zlo v drugi državi. Kako naj se ena država zadovolji z osemurnim delavnikom, če uvaža druga država — njena konkurenca — deseturni delavnik?

Tu je problem varnosti. Kako naj se varnost zajamči vsem narodom? Arbitraž, sankcije! To so danes udomačene besede, ki se dnevno ponavljajo v Londonu in Zenevi.

Nepozabljen ne sme ostati problem principov. Svetovna vojna je vrgla na površino ljudi, ki hočejo vsa vprašanja rešiti s silo, sebičnostjo in nacionalizmom. Kako naj se ta pojav usmeri na pot pravice, altruizma in internacionalizma, ki noče klanja, marveč pravično razdelitev soudeležbe pri »evropskem koncernu«?

Končno imamo še problem duš. Vojna je v mnogih narodih in posameznikih uničila zaupanje v samega sebe in druge. Kako je storiti, da vstané to zaupanje k novemu življenju? Ta problem je — piše Maurette — morda najtežji.

Politične vesti.

+ Zaupni shod v Dolenjem Logatcu. V nedeljo, dne 26. t. m. dopoldne ob 10. uri se je vršil v Dol. Logatcu zaupen sestanek SLS. Poslanec Gostinčar je poročal o politični situaciji in o potrebi dobre gospodarske in politične organizacije. Pri razgovoru so udeleženci posebno poudarjali, da je treba odpočeti onim, ki so bili oškodovani vsled nevihte. Naj bi se jim odpisali davki in posebno dohodnina od prodanega lesa, ki ga je podrl vihar in s tem prizadel posestnikom ogromno škodo. Ako bi morali sedaj plačati od škode še dohodnino, bi to značilo samo povečanje škode, kar bi gotovo ne bilo prav. V najboljšem razpoloženju za SLS so se nato razšli zborovalci-zaupniki stranke.

+ Zborovanje Obrtne zveze v Trzinu. V nedeljo, 26. t. m. je OZ priredila zborovanje v Trzinu. Gospod poslanec Škulj je poročal o političnem položaju. V svojem poročilu je med drugim naglasil, da bi se moral političnega življenja vsak posameznik udeleževati. Minuli so časi, ko se je politika delala in se je o vseh stvareh odločevalo le pri zeleni mizi. Razložil je, kako pogubno se je vodila politika centralizma, kapitalizma in militarizma v naši državi pod P.-P. režimom. G. Ogrin, načelnik JOZ, je poročal o organizaciji Obrtne zveze. Govoril je tudi o davčnih zadevah ter o davčnih sistemih, o napovedbah in načinu, kako se določajo davki. Delovanje Obrtne

zveze se je s tem zborovanjem precej poživilo.

+ Samovolja g. Spalajkovića. Pariški poslanik dr. Miroslav Spalajković je — brez stvarne potrebe — zapustil v času, ko se je nagibala kriza v korist večinskega bloka, svoje službeno mesto ter se je nenadoma pojavil v Belgradu. Zunanji minister g. dr. Voja Marinković je zahteval, naj mu pojasni svrhu bivanja v Belgradu. Ker g. Spalajković ni mogel stvarno odgovoriti, mu je minister zapovedal da se ima takoj vrniti v Pariz. Odstavil naj bi ga, ker že davno ne spada več na to mesto.

Beleške.

Pravdarski abecedarij pri »Učit. Tovaršu«. Znajo že nekaj, znajo, celo useknejo se tako kot jurist, ne vedo pa, da sme šef oddelka tudi koga pooblastiti, da izvrši preiskavo po čl. 180. urad. zakona v njegovem imenu. Ali naj vse sam preišče? In po tem členu se smejo zaslišati tudi priče, torej tudi sluga Učiteljske tiskarne. Kaj ne, zdaj bi morali za ta pouk nekaj plačati. Morda pa še bodo. Morda pa je g. Velikonja imel za preiskavo še kakšno drugo pooblastilo? Kaj se ve, ko je itak »vse mogoče«. Le ne biti proradovedni, vse ob svojem času!

Krivci na pošti.

V nedeljskem »Jutru« nekdo pod gorjim naslovom prav žalostno zavija, ker je Davidovičeva vlada začela delati na pošti red, za kar je bil že skrajni čas. Nekaj kolovodij zloglasnega puntarskega demokratskega kluba poštinih nameščenec je baje v nevarnosti, da bodo premeščeni »brez vsakega vzroka« seveda. Mi bi dobrosrčneje dopisnika samo spomnili na znano »proskripcijsko listo« demokratske klike za P. P. režima. Koliko dobrih uradnikov in celo družinskih očetov je bilo cinično premeščenih »po službeni potrebi«, pa ne iz oddelka v oddlek ali iz enega urada k drugemu v Ljubljani, temveč daleč na jug, da bi bili nekateri gmotno popolno uničeni. In ne eden prizadejih ni tedaj rogovilil po časopisih. In odgovornim faktorjem ni bilo nič mar, da so zastrupljali s strankarstvom poštne nameščence, da so vzgajali špijone in denuncijante, ki so hlinjeno stikali za nedemokratijo! Dobro, da je P. P. pšenica cvetela le kratko dobo, ko so šele prvim obsojencem »moralno koristili«. Ampak lista je bila še dolga, dolga! Seveda je bila takrat gospoda, ki misli, da je »intabulirana« na direkcijo, v dnu duše blazna. In ta gospoda ogorčena kriči sedaj, ko bodo menda vendar enkrat krivce vseh persekucij poučili o službeni nepristranosti in vestnosti in tišči z imeni v časopise! Pa dajmo z imeni!

To da bi bila krivica, da se je dr. Lebarju odvzel personalni referat? Vprašamo, ali spada tak človek na tako delikatno mesto? Morda je tudi ta eden svetlih žarkov v glorioli popolnosti edino sposobnega strokovnjaka v personalnih zadevah, ker tako zvesto čuva nad uradno

kasirke, ki se pogosto menjavajo, imajo utrudljive družabne obilicije; tarok je v navadi, še bolj pa šah, ki je postal modern, kar je prišel novi gimnazijski ravnatelj, ki je izboren šahist.

Tako! Ne mislite, da pridete v dolgo vas! Aleksandrovo cesto obdajajo lične hiše. Tu je doma elita, to so mažarski in židovski trgovci in odvnetiki. Tu je kultura. Elegantna stanovanja, klavirji, romani, dame in toalete, gospodične z umetniškimi ambicijami, gospodiči novejših fazone: vse prekašeno z inteligenco in svetovnim obzorjem, ki sega od šimičevljev do frizure. Kako smo majhni pred njimi, mi slovenski barbari s svojo zapadno kulturo, pred njimi in njihovim mažarskim šlifom!

Pa je nekaj resnice na tem. Kakor nas odbija puhla zunanost mažarske kulture, tako je nedvoumno, da dajemo Slovenci premalo forme. Zato v Prekmurju tako dolgo nismo veljali, dokler nas v očeh tukajšnje elite ni legitimirala naša inteligentnost.

Soboška domača elita je strogo omejena kasta, ki nima nikakega prehoda navzdol in pozna ljudstvo le po služkinjah. K tej eliti so spadali svojčas le akademski poklici. Njihova dika in krona je bil premilostivi grof Sapari, ki ima tu svoj grad. Sapari je sedaj v mažarski diplomatski službi in je med plemiči znan lahkoživež. Prelepe plave oči ima, zato znajo državno nadzorstvo njegovega posestva podedovati — banke.

Grad je znamenit po svojih naravoslovnih zbirkah, po veliki knjižnici in vsakovrstnih umetninah. Najlepše pa je krasni park, ki je dostopen zdaj tudi plebejem.

Svet zase so domači Slovenci. Kakor jata golobov se stiskajo okoli jastrebov v središču. V Cvetnih, Vrtnih, Novih in mnogih uličicah se gubijo hišice, druga drugi

podobne, nizke in z vrtovi. Nobene ni, ki bi bila zidana v oblake in strele; saj je širna ravan in je pri tleh prostora in zemlje dovolj. Tu je narod, dosti strogo ločen po veri: katoličane ima svojo sosesko, luteran ne občuje mnogo s »papincem«. Kakor Tolstojevi blaženi »bedaki« so in se veselijo vsega novega in so čisti, ker so širokih grudi... Zveselijo se, če jim odzdraviš; pogostijo te, če stopiš ob jesenskem večeru v koč, kjer zbrana sosesčina »lupa« koruzo. Odprejo se jim srea, pojejo in ti pravijo o ciganu, ki je kradel župniku; ti pravijo novodobne smešne o prišlekkih... O uradniku z glavarstva, ki je zahteval od moža kolek, mesto da bi zahteval »štemplink«; mož je res šel na vrt in prinesel količek. Uradnik se je smejal, oni pa: »Prosim, ve je pa to kolek!« — O prišleku, ki je vprašal za straniščem mesto za »šagretom« in so mu pokazali — strnišče. — O Kranjcu, ki je mesto s »plajbasom« hotel pisati s »svinščekom«, kjer so krulile svinje. — O učiteljici, ki je kupovala mesto »melek« moko, kar je muka; o cveticah, ki »vonjajo«, kar pomeni, da — smrdijo... To je narod, ki se mu smeje in joče kakor otroku.

Ob široki cesti, obsajeni z akacijami, tja izven mesta nekoliko proti Tišini, tu je novo poslopje, majhno za gimnazijo, zidano za meščansko šolo, nesrečno postavljeno v senco: to je gimnazija. Sem zrejo oči vsega Prekmurja. Okoli dvestotideset dijakov jo obiskuje, šest razredov že ima. Težjo nalogo ima ko vsaka druga gimnazija v Sloveniji, ker prihaja na njo material, ki v precejšnjem številu ni imel prilike, da dobi na osnovni šoli dovoljno podlago za slovensko srednjo šolo. Bračko je začel kot prvi ravnatelj; za njim Svetelj; za njim Pregelj in Lokar, ki sta dala gimnaziji tisti sloves in ji ustvarila tiste simpatije, ki jih uživa; letos je prevzel ravnateljstvo Va-

gaja, mož svetovnega obzorja in odločne volje.

Kakor je gimnazija prvo svoje leto čutila bojkot, insceniran od Mažarov, in so se rekrutirali dijaki skoro le iz bližnje najzvednejše vasi Kroga, tako danes vse kulturno gibanje Prekmurja živi ob gimnaziji. Dva dijaška doma sta bila otvorjena s tem letom: evangelijski, ki ima prostora šele za šest gojencev, in katoliški, ki ima zaenkrat štirideset dijakov pod streho. Kakor katoliki z Bašo, Kleklom in ravnateljem »Martiniščem«, salezijcem Raduhu, z vsemi silami delajo za moderen dijaški konvikt ter v ta namen trkajo — mnogokrat zaman — tudi izven Prekmurja na zavedne duše, tako imajo tudi evangeličani svoj glavni cilj v dijaškem konviktu.

Kot središče Prekmurja ima Murska Sobota tudi svojo tiskarno, ki tiska demokratske »Murske novine«, evangeličanski »Duševni list« in liste, ki so kakor gobe po politični konjunkturi.

Kot važna trgovska postaja, posebno za izvoz je Sobotna seveda oblagodarjena tudi z raznimi bankami in denarnimi zavodi.

Vendar pa se zdi tiha in mrtva še, le da ob svojih urah piskati s svojimi sire-nami Benkova tovarna mesnih izdelkov in Hartnerjev paromlin. Zdi se ti v tej dolgočasni enoličnosti, kakor da bi ta lena rav-nina zazdehala prav zaspano tu ob umazani Lendavi; in kjer bi zazdehala, tam je Murska Sobota.

Pa kadar bo imela gimnazija svoje navdušene osmošolce, ki bodo vznemirjali in ogrožali svet; kadar soboški vzomljeni vlak ne bo več cinal samo vsak drugi dan in samo proti severu do mažarske meje, kadar bo zavriskala velika lokomotiva iz Ormoža in Maribora in Ljubljane tudi na soboškem kolodvoru, takrat se bo zbudil tudi Murski Soboti zaspani kralj Matjaž.

tajnostjo, da ve vsa javnost za osebe izpremembe ali premestitve že cele dneve in celo cele tedne prej, predno je izdan kak dekret? Seveda se to sklada z njegovo službeno vestnostjo, da je s podpisal oni znani poziv demokratskega kluba za vstop v dem. stranko, da je bil moralni pritisk na podrejenim čim silnejši. Personalni referent — politični agitator v uradu! Naj no povedo tudi gospoda »direkcija«, kakšna »moralna škoda« je, če pride recimo g. Podgornik k prometu. Ali je morda promet prihranjen samo za manjvredne elemente? Lepo se bo zahvalilo prometno uradništvo za poklon direkcijskih demokratov! Morda se je pa g. Podgornik oženil, kakor se reče, z administrativno službo? Vrabci »pojejo« o slavnem jezikoslovnem, sedaj prevajalnem odseku in njegovem napornem »delu«.

Na direkcijo pride menda g. Rihar. — Kako živo se zanima gospoda zanj in ve tudi, da je telovadeč in celo Orel — ki da nima pojma o administrativni službi. Kje pa more imeti klerikalec sploh kak pojem! Zato so mu tudi hoteli moralno in gmotno koristiti, da so ga premestili na direkcijo v Belgrad! Ampak pojem o administrativni službi ima recimo g. Kalokira, zato so ga tudi brez ogorčenja in z odprtimi rokami vzeli na direkcijo, da je gnezdece bolj popolno. Lahko hodi, če hoče, v urad v uniformi, ki jo vsa »nacija« vzhličeno ljubi, odkar se je proslavila za P. P. režima, pa se ne bo nihče izpodtikal, kakor so se, ko je se imel društveno pisarno na glavni pošti!

Ampak klerikalci na pošti — kot listja! Javno po gostilnah premeščajo demokratsko uradništvo! Groza! Dpbro so se menda izsolali v prestavljalni šoli P. P. režima. Da bi le kmalu kam premaknili še ostalo neprebavljivo »dr. Janžekovič et Comp.«, pa bi postala pošta zopet pošta, kar zdaj ni bila. Pa strašno grozi direkcijski demokrat! Grozili so ob nastopu Davidovičeve vlade s pasivno in da bodo ugonobili dva klerikalca za enega demokrata, kadar pride seveda čas, sedaj pa so že neizprosnejši in bodo pohrustali kar tri klerikalce za enega demokrata. — Ljudje, ki so napravili pošto za Žerjavovo gmajno, ki so se proti Davidovičevi vladi puntali, naj bi bili raje kar tiho, ker to, kar je ukrenil poštni minister, ni niti kazni, ki so jo demokratski uradniki zaslužili, marveč samo skrajna potreba. Če bi eden izmed uradnikov, ki ne pripadajo samostojnim demokratom, le senco tega zakrivil, kar so Žerjavovi pristali na pošti, bi prišel v disciplinarno preiskavo! In ti ljudje, mesto, da bi Boga hvalili, da jih ni zadela zaslužena kazni, še vpijejo po časopisju, kakor da bi se jim delala krivica. Uprav to vpitje dokazuje, da je na poštini direkciji pravo strankarsko gnezdo, ki ga je treba očistiti!

Dopisi.

Ig pri Ljubljani. Dva vesela dneva smo doživeli pretekli teden na Igu. V četrtek, 23. oktobra smo sprejeli v našo fare novega g. župnika Janeza Klemenčiča. Mlaji in slavoletki in prelepe zvonjenje zvonov je označilo ta dan popoldne, da po 4 mesecih prihrava k nam novi g. župnik. Fara mu je pripravila tudi lep sprejem. Nekoliko pred cerkvijo so se zbrali vsi tukajšnji uradi, šola, Marijina družba, cerkveni ključarji farne cerkve in podružnice, Orli v krojih in požarna bramba. V imenu fare je pozdravil novega g. župnika dosedanj župni upravitelj g. kaplan Rotvar; v imenu občine ga je pozdravil g. župan, v imenu šole g. šolski vodja. Pozdravili so ga dalje g. voditelj tukajšnje žandarmerijske postaje in finančne straže, dalje g. načelnik požarne brambe. V imenu Orlov ga je pozdravil br. načelnik, v imenu Orlic s. predsednika. Nato pa je v imenu šolske mladine beloočena deklica prav lepo deklamirala v pozdrav novemu g. župniku. V vseh pozdravih je bila izrečena želja, da bi novi g. župnik v naši fari dolgo let delal za ljudstvo in da bi Bog obilen blagoslov podelil njegovemu delu. — V soboto zvečer mu je moški pevski zbor zapel pri podoknicah tri pesmi. V nedeljo ob 10 pa je imel novi g. župnik prvi slovesno sv. mašo, pri kateri je g. kanonik dr. Klinar v krasnih besedah v svojem govoru opisal vzvišeno in težko nalogo kat. župnika. Navzoč je bil tudi g. dekan Zabret. — Novemu g. župniku želimo sreče in blagoslova njegovemu delu.

Ig pri Ljubljani. V soboto na praznik Vseh svetnikov igrano v Društvenem domu igro: Verigo! Popoldne za okolico in zvečer za Ig. Ta predstava bo prva v letošnji sezoni! Vsebinske igre je zanimiva in prav primerna za naše kraje. Pred igro zapoje moški zbor par pesmi! Natančen spored bo na vabilih. Pridite v obilnem številu.

Trebelno. Otvoritev novega Marijinega doma na Trebelnem se je vršila 19. oktobra t. l. Staro in mlado, vse je prišlo na lepo slovesnost. Dekleta Marijine družbe, ki so bila vedno prva, so tudi za ta veliki dan trebelnske fare okrasila ves veliki, veličasten Dom v dvorani, po sobah in zunaj z venci, zastavami in mlaji. Vsi, ki so bili g. katalanu cel čas grajenja Doma vztrajno v

pomoč, so zadovoljno gledali ves svoj trud poplačan. Od vseh strani so prišli ljudje in organizacije na slovesnost. Zastopane so bile mokronoška fara, šentruperska, šenpeterska, mirnopeška, šmarjetska in druge. Cerkevno slovesnost in blagoslov je vodil g. dekan Jos. Plantarič. S svojim lepim govorom, kjer je, ravno na praznik posvečevanja cerkva, navduševal za ljubezen naših obeh domov Gospodovega in Marijinega, je zelo povzdignil našo slovesnost. Po litanijah ob 1 je šel cel sprevid pred »Mar. dom« in tam je g. dekan ob številni asistenci duhovnikov blagoslovil »Dom«. Nato je nastopilo pred »Domom« na hodniku petoro govornikov. Med velikimi dobrotniki Doma imamo omenjati g. svetnika J. Hladnika, g. prof. Bog. Remca, g. inž. Rueha, g. dr. Mohoriča, g. barona Wambolda, Fr. Mrvarja, posestnika na Trebelnem, Mokronoški pevski zbor je pod vodstvom g. kaplana številno zbran, spretno naučeno zapel: »Ako Gospod ne zida hiše.« Po blagoslovu je bila orlovska akademija v Domu in tombola. Pa kaj, ko je bila velika dvorana, vse za odrom in zunaj natlačena občinstva. Orlovska akademija je bila za Trebelno nekaj ne navadnega. Občudovati smo morali Orleanfante v redovnih, prostih, simboličnih in skupinskih vajah, ki so jih proizvajali na odru, in lepim govorih, s katerimi so nastopali. Čast predvsem šentruperskim Orlom. Vso prireditve je razveseljeval pevski zbor. Marsikdo je vzkliknil: »Zdaj šele vem, kako potreben je »Dom« za Trebelno.« Ta dan bo ostal celi fari v trajnem in globokem spominu.

Tako lažejo.

Tukajšnji naši centralistični listi, ki so stali v službi vlade korupcije, so prinesli po radikalni belgrajski »Samoupravi« neko vest o aferi kočevske Merkantilne banke z ministrom Sušnikom.

O tej stvari smo prejeli naslednje obvestilo, ki ga priobčujemo, da svet vidi, kako korupcionisti mrcvarijo resnico samo zato, da bi obrnili pozornost od sebe! Merkantilna banka v Kočevju ni bila še do danes v nikakoli ne neposredni ali posredni zvezi z gosp. ministrom Sušnikom kakor tudi ne z ministrom saobračaja. —

Merkantilna banka se ne peča ne indirektno in ne direktno s kako trgovino, ni sploh na kaki trgovski družbi udeležena, torej ni udeležena na trgovini in

eksportu oglja, vsled česar tudi ne more dobiti refakcije. Kolikor se tiče torej Merkantilne banke je »Samouprava« v polni meri mistificirana.

V Kočevju pa obstoja družba »Carhonia« z o. z. za eksport oglja in drv. Ta družba je do danes izvozila v Italijo kakih 450 vagonov oglja in bo do konca tega leta predvidoma dosegla izvozno količino kakor jo zahteva ministristvo saobračaja v svrhu dovolitve refakcije s svojo odločbo z dne 11. avgusta 1924, br. 19051. Torej ne 3000 vagonov!!!

Izjavljamo, da tudi ta družba ni bila do danes v nikakoli zvezi ne z g. ministrom Sušnikom in ne z ministristvom saobračaja razen s skupno vlogo na imenovano ministristvo z dne 7. januarja 1924, kjer je prosila zaeno z drugimi kočevskimi gospodarskimi krogi, da se uvede na dolenskih železnica do Postojne in drugam enoten tarif in se ne uporablja po poddržavljenju južne železnice več lomljen tarif, kar se je po novem letu 1924 nekoliko dni v Kočevju tudi prakticiralo. Citirano vlogo so poslali interesentje tudi na železniško direkcijo v Ljubljani, ki pa je ostala pri ministristvu saobračaja nerešena ter nismo dobili na isto nikaškega odgovora ne od ministristva in ne od ljubljanske direkcije. Za refakcije ni prosila ministristva ne Merkantilna banka in ne družba »Carbonaria« v Kočevju. Sma-tramo, da se je zgodila gorenja mistifikacija, kateri je naselila »Samouprava«, iz namena škodoželjnosti družbi »Carbonaria« i od strani njenih konkurentov.

Poudarjamo, da so refakcije za oglje potrebne, ako hočemo konkurirati s Českoslovaško, ki nas ubija s svojimi nizkimi cenami in nam dela po celi gorenji Italiji občutno konkurencio. Ako se refakcije ukinejo, se bode produkcija oglja zbog nerentabilnosti zlasti v Sloveniji še bolj opustila kakor se je že do danes, ko produkcira komaj še 50 odstotkov producentov iz leta 1921, ali 1922, ali 1923. — Ako je to v interesu našega izvoza, dvomimo.

Tako naše pojasnilo, ki dovolj jasno pove, da korupcionisti ne znajo le vzorno uganjati korupcije, ampak tudi prvovrstno lagati!

Preč. cerkv. predstojništvom

se priporoča za izgotovitev ali popravilo katerikoli cerkvenih SLIKARSKIH DEL. — SIMON OGRIN, akad. slikar na VRHNIKI. 6717

Dnevne novice.

— Izredna glavna skupščina Zadržne zveze v Ljubljani se bo vršila dne 20. novembra ob 10. dopoldne v dvorani Akademskega doma poleg hotela Union na Mildoščevi cesti. Za udeležence skupščine je prometno ministristvo dovolilo polovično vožnjo po vseh državnih železnicah od 18. do 22. novembra vključno. Udeleženci naj na vstopni postaji vzamejo celo karto do Ljubljane. Pri izstopu v Ljubljani naj vozne karte ne oddajo, ker bo veljala skupno s potrdilom o udeležbi tudi za vožnjo nazaj. Potrdila o udeležbi se bodo izdajala na skupščini v Akademskem domu.

— Izid občinskih volitev na Bledu. Pri občinski volitvah na Bledu dne 26. t. m. so dobili: SLS 101 glas in 6 odbornikov, Obrtno-delavska skupina 66 glasov in 4 odbornike, narodni socialisti 95 glasov in 6 odbornikov, Samostojni 90 glasov in 5 odbornikov, JDS 76 glasov in 4 odbornike.

— Režijske karte železničarjev. Štrajk je grozil v železniških delavnicah v Mariboru. Generalna direkcija je izdala okrožnico št. 71.044, katero so nekateri tako razlagali, da delavci, ki niso definitivno nastavljeni, izgubijo ugodnosti vožnje z režijskimi kartami. Raznesla se je tudi vest, da bodo te dni morali delavci oddati svoje legitimacije. Nastalo je veliko razburjenje med delavstvom. Bati se je bilo, da vseh 1400 delavcev stopi v štrajk. V soboto, dne 25. t. m. se je oglasila deputacija železničarjev pri narodnem poslanecu Zebotu in ga prosila, naj intervenira, da se železniškim delavcem ne odvzame pravica do režijske vožnje. Poslanec Zebot je takoj poslal g. ministru Sušniku brzojavko in zahteval, da se delavcem dovoli še nadalje režijska vožnja. Takoj je dobil brzojavno obvestilo, da se nobenemu železničarju-delavcu z okrožnico 71.044 ne sme odvzeti legitimacija in ukiniti režijska vožnja. Ako so komu že odvzeli legitimacijo, morajo mu isto takoj vrniti.

— Nova železniška tarifa. V prometnem ministristvu izdelujejo novo železniško tarifo, po kateri se bodo cene za osebni promet znižale za 20 do 30 odstot. Zatrjuje se, da bo stopila nova tarifa v veljavo že 1. novembra.

— Zlata poroka najstarejšega Celovčana. 95 letni upokojenec celovške mestne občine Frane Zorc je praznoval te dni s svojo 68 letno ženo Marijo zlato poroko. Zorc, ki je po rodu Slovenec, je bil v mladih letih poštni voznik na Kranjskem ter je l. 1854. vozil proti Trstu cesarja Franca Jožefa, ko je bil ta na ženinem potovanju. Zorc je točas najstarejši človek v Celovcu.

— Poročil se je 27. t. m. g. dr. Drago Flerin, podravatelj Zadržne gospodarske banke v Splitu, z gđno Nilo Vlahovič. Obilo srečel

fant z vprašanjem: Što ste radili v selu. On takoj odgovori: »Dostavljal sem! Jaz sem občinski sluga.« Napadalec pa reče: »Vi niste občinski sluga, ste trgovec in imate penneze.« Sluga to še enkrat zanika! Med tem pa stopi pred njega še en fant v popolni vojaški obleki in starejši in večji od prvega in takoj seže pod suknjo in potegne ven prazno roko in reče: »Vas ne bom pucal, Vi ste hromi človek. Dajte penneze!« Med tem že mlajši poseže v žep sluge in potegne ven mapo s sodnijskimi dostavki in reče: »Vi ste hromi človek in nimate pennezov!« Starejši pa le zahteva penneze. Mlajši še enkrat poseže po slugovi listnici in najde v njej okrog 20 kron denarja, nato pa izjavi svojemu tovarišu, da ta človek nima denarja, naj mu da on enega »kovača«. Starejši takoj poseže v žep in potegne ven veliko črno listnico in ko jo odpre, se je videlo v njej same velike bankovce po 100 Din in 1000 Din. Ker ni imel nobenega bankovca za 40 kron, je našel še drobca za 10 kron, ki jih je dal Klančarju. Nato sta roparja izginila v goščavo. Klančar je ves prestrašen prišel domov in je ves dogodek drugi dan javil žandarmeriji v Mirni peči, ki roparje pridno zasleduje. Kakor vse kaže, sta to ista roparja, ki sta pred kratkim oropala Alojzija Potočarja iz Potočarske vasi.

— Smrtno se je ponesrečil užitkar Janez Saje iz Jablane v mirnopeški fari, star 65 let. V soboto, dne 18. popoldne je šel v Karteljevo h kovaču. Na večer je v gostilni pri Žagarju pil in hotel nato domov. Močno vinjen je zgrešil stezo in šel kar preko njiv. Pri tem je pa padel preko neke škarpe dva metra globoko in obležal. V nedeljo, ko so šli od maše, so ga našli na njivi mrtvega.

— Boj med sodno in policijsko oblastjo v Zagrebu. Zagrebško policijsko ravnateljstvo je v zadnjem času opetovano javno nastopilo proti sodni oblasti z očitkom, da s svojim postopanjem naravnost pospešuje kriminaliteto. Policija navaja zglede, kako sodni stol brez vsake sodbe izpušča na svobodo nevarne zločince, ki jih izroča v sodne zapore policija. Istotako sodna oblast policiji ne pošilja izkazov o obsojenih osebah in o zločincih, ki po prestani kazni odhajajo na svobodo. Vse to je na veliko škodo javni varnosti.

— Ameriški obisk v Dalmaciji. Minolli petek popoldne je preko Sušaka, Like in Knina z avtomobilom došel v Split ameriški admiral M. Andrews, naslednje jutro pa je pripeljal v splitsko luko ameriška težka križarica »Pittsburg«. Split je priredil ameriškim gostom prisrčen sprejem. »Pittsburg« ostane v Splitu teden dni; 2. novembra odpluje v Dubrovnik, kjer ostane šest dni. Ameriškim gostom na čast se vrše razne prireditve.

— Osebe izpremembe na italijanskem generalnem konzulatu v Splitu. Dosedanji generalni konzul v Splitu Umilta je pozvan v zunanje ministristvo v Rim; na njegovo mesto je imenovan Cav. Uff. I. U. Faralli.

— Zavarovanje šolskih otrok za slučaj bolezni. Praški mestni svet je sklenil, da zavaruje praško šolsko dečo za slučaj nezgode, bolezni in smrti ter je v to svrhu določil 50 tisoč Kc.

— Lekarniški kongres. Te dni so v Zagrebu zborovali jugoslovanski lekarnarji. V sprejetih sklepih zahtevajo razširjenje nauk za lekarnarje; ustanovi naj se posebna farmacevtska fakulteta, na kateri naj trajajo nauki osem semestrov in se završe z doktoratom. Prakso naj opravijo slušatelji tekom fakultetskih nauk. — Zbor je dalje razpravljal o konkurenci drogerij, ki prodajajo razna zdravila in strupe; sprejeli so sklep, ki zahteva, da oblast te nedopustne razmere odpravi.

— Afera ribarskega društva v Našicah. Iz Osijeka poročajo, da je finančna oblast sodila ribarsko društvo v Našicah na tri milijone dinarjev globe. Društvo je namreč odpustilo iz službe svojega knjigovodjo brez odpravnine, ta pa je zato iz maščevalnosti naznanil oblasti, da je društvo štiri leta predlagalo financi potvorne bilance. Vsled te ovačbe se je izvršila preiskava, ki je potrdila vse navedbe odpuščenega knjigovodje in finančna oblast je vsled tega družbi naložila omenjeno globo. Poleg tega pa toži družbo še grof Pejačević, ki se čuti prikradjanega v svojih dohodkih kot akcijonar družbe. Grof Pejačević zahteva 8 milijonov dinarjev kot odškodnino.

— Vlom na Ježici. V nedeljo, dne 26. t. m. zvečer se je 19 letni Zibert iz Vodmata vlihotopil s ponarejenimi ključi v stanovanje gostilničarke g. Marjete Vilfan na Ježici in si prilastil čez 10.000 Din. Tat je bil zasačen in izročen orožnikom. Pred 4 dnevi je pa komaj zapustil kaznilnico v Mariboru...

— Požar. V Kandiji pri Novem mestu je v petek, dne 24. t. m. okoli polnoči nastal požar v hiši strojarja Jakoba Planinška. Pogorela je vsa notranjost in ostreže z večjo množino sena, čreša in desk, ki so bile v hiši spravljene. Ostalo je le zidovje in stol. Takoj je bila na mestu požarna bramba iz Kandije, ki je omejila nadaljnje širjenje požara. Škode ima Planinšek okoli stotisoč dinarjev, je pa zavarovan za večjo vsoto. Veliko škodo ima tudi krojač Zbevnik, ki je stanoval v hiši in se je komaj rešil z ženo skozi okno pred ognjem. Kako je požar nastal, se še ne ve.

— Lopovi s imeni novih ministrov. Na zahtevo osječke policije je bil aretiran pred par dnevi v Subotici neki Dragutin Trifunov.

vič. Sumi se, da je v družbi z nekim Gjorgjem Davidovičem uprizoril v okolici Osijeka nekaj rafiniranih vlomov, pri čemer sta si razdelila plena v znesku 100.000 Din.

— Konjedere — rabelj. Te dni je sarajevski konjederec Mauser obesil v Subotici znane roparskega morilca Emmericha Tótha. Listi se pri tem škandalizirajo, da justična uprava še ni nastavila definitivnega rablja ter da mora opravljati ta žalostni posel mestni konjederec v Sarajevu, in sicer v rangi »honorarnega krvnika«. Kakor znano, je bil naš rabelj pred dvema letoma vpokojen. Iskali so dolgo časa pripravnega človeka, dokler ga niso našli v osebi g. Mauserja.

— Iznana je za vedno iz naše države Seidel Cecilija, pristojna v Budjevoje.

— Vlomi. 21. t. m. so se vlomilci lotili trgovine Franca Kušlana na Slapu pri Tržiču. Pobrli so 15 hlač, 3 kose suknja, nad 60 m blaga za perilo, cele zaloge cigaret, več žepnih robcev, sardin, žganja in končno nekaj ščetk za zobe. Skupna škoda znaša 17.000 Din. — V trgovino Antona Drašlerja v Verdu so neznanci vlomili in odnesli neopaženo 20 kg masti s posodo, 4 kg žgane kave in da bi ne bila kava grenka, še 8 kg sladkorja, slaščic in za kakšen požirek kje drugje še 200 Din gotovine. Prav ista izbrana družba je brčkone vlomila tudi pri krojaškem mojstru Ivanu Tomšiču na Verdu. Pri vladu so skoro do zadnjega izpraznili predale z blagom. Tomšič je oškodovan za 11.625 Din, Drašler pa za 1335 Din. — Iz barake tvrde »Slavonija« v Črnomlju so neznanci mimogrede odnesli raznega mizarkega orodja v vrednosti 1080 Din.

— Juhan. Cenjena gospodinja! Tri četrtine izdatka za mesec si prihranite, ako rabite »Juhan«. — Skrbne matere! Za slabo rojeno in slabotno deco se Vam priporoča kot najizdatnejše redilo »Juhan«.

6042

Pozor! Preden kupite

prepričajte se, da ima največjo in najcenejšo zalogo za gospode, krasne ženske suknje najnovjšega kroja, nepremotljive dežne in hubertus plašče ter pelerine priznane strogo solidna trdnika Pred Školjo 19. **FRAN LUKIČ** Pred Školjo 19.

Koroške novice.

K »Zaupna« okrožnica velikovškega okr. glavarja. Zadnji »Koroški Slovencec« objavlja zaupno okrožnico velikovškega okrajnega glavarja Friedla z dne 26. septembra t. l., ki jo je razposlal vsem občinskim uradom in orožniškim postajam. Okrožnica slove: »Zadnja poročila o v Jugoslaviji tiskanih spisih so se vzela na znanje. Občinskim predstojništvom in orožniškim postajnim poveljstvom se nala-ga, da v zmislu že izdanih razpisov obračajo svojo posebno pozornost razširjanju v jugoslovanskem inozemstvu tiskanih spisov (knjig in časopisov). Karkoli v tem oziru opazijo (posebno tudi glede sodelovanja duhovščine, dijakov, izobraževalnih društev), naj natančno poročajo okrajnemu glavarstvu najdalje do 12. novembra 1924. Orožniškim postajnim poveljstvom se tudi priporoča, da zbirajo (?) posamezne številke »Vrtca« za september in oktober, »Bogoljuba« za oktober 1924, morebiti »Mladike« i. dr. časopise, ki se tiskajo v jugoslovanskem inozemstvu in se nahajajo v področju njihove postaje; zbrane številke naj predlože semkaj.« — Ta okrožnica je dragocen dokument k poglavju o ravnopravnosti koroških Slovencev, ki Avstriji pred mednarodnim forumom, kamor se gotovo predloži, ne bo delala časti.

Primorske novice.

p Biserni jubilej. Kanonik Matija Sila v Tomaju praznuje te dni svoj biserni jubilej. Biseromašnik, vse svoje življenje neutrudno delaven za blagor izročeni mu duš, je kljub visoki starosti še čvrst in krepak na duši in telesu, visoko spoštovan in ljubljani širok Primorja. Bog daj še mnogo plodnih let!

p Razpust občinskega sveta v Št. Mihelu pri Postojni. Uradni list z dne 22. t. m. prinaša ukaz o razpustu občinskega sveta v Št. Mihelu pri Postojni. Za komisarja je imenovan Marino Marini. Kot razlog za razpust navaja ukaz — kakor običajno — nered v občinski upravi.

p Občinske volitve v Podgradu v Istri. Predminolo nedeljo so se v Podgradu vršile občinske volitve. Slovenci so postavili večinsko in manjšinsko listo. Večinska lista je dobila 601 glas, manjšinska 267. Izvoljenih je 19 slovenskih odbornikov in en zastopnik Ilirijancov. Udeležba na volitvah je bila izredno majhna: glasovalo je le 33 odstotkov volivcev.

p Nemar za šole. Slovenski deci namenjen šole v Trstu in okolici še sedaj nimajo urnika in tudi učiteljstvo še ni imenovano. Krščanskega nauka niso imeli otroci še niti ene ure. Mladina je vsak dan bolj podivjana. Fašistijski režim v praksi slabo drži svoje obljube cerkvi.

p »Banca Adriatica«. Pri Zadrugi zvezi v Trstu se je osnoval osek, ki bo zastopal koristi upnikov tržaške »Banca Adriatica«, ki so člani kake slovenske zadrage. Osek je pozval vse zainteresirane, da mu do 20. novembra prijavijo svoje terjatve nasproti »B. A.«. — Poravnalni komisar v stvari »B. A.« dr. Beneditovič je objavil v »Piccolu« poročilo o dosedaj ugotovljenih dejstvih. Delniška glavica ni bila popolnoma vplačana, neki zavod se je

odvezal milijonske garancije. Na odgovornost se pozovejo vsi sedanji in bivši upravni svetniki.

p Učiteljstvo brez diplom. Prvi maturanti »slovenskega« učiteljskega v Tolminu, ki so letoš položili izpit v Vidmu, še do danes niso dobili diplom. Na tošvarno urgenco so iz Vidma odgovorili, da dobe maturanti zaenkrat zgolj uradne izjave na kolkovanem papirju, ki bodo veljale pri šolskih oblasteh kot diplome. Za katerim grmom neki sedi tu zajec?

štajerske novice.

š Zvonove za baziliko M. Milosti v Mariboru je v soboto, 25. oktobra zvečer vtila zvonolovarna inž. Bühl v Mariboru. Novih zvonov je pet. Za slovesnost blagosloavljanja se vršijo velike priprave. Prebivalstvo frančiškanske župnije tekmuje v delu za čim lepšo proslavo tega dne. Dan blagoslovitve še ni določen, a bo 9. ali pa vsaj 16. novembra. Blagoslovitev bo izvršil sam g. knezoškof dr. Karlin.

š Muzejsko društvo v Ptuj priredi v sredo dne 29. oktobra 1924 ob 18. uri v mestnem gledališču znanstveno predavanje. Predaval bo g. prof. dr. Ljudovik Pivko iz Maribora o poeziji v pravnih običajih ptujske okolice. Predavanje bo zelo zanimivo.

š Nova obrtna zadruga. Dimnikarji iz cele Slov. Štajerske so si ustanovili svojo lastno zadrugo in se ločili od ljubljanske zadrage. Udeležilo se je občnega zbora, ki se je vršil dne 26. okt. v Mariboru, okoli 30 članov. Zborovanje je vodil okrajni komisar dr. Vročer. Za načelnika zadrage je bil izvoljen dimnikarski mojster Fr. Korajžija, za podnačelnika pa mojster g. Josip Racek, oba iz Maribora. Zborovanja se je udeležil tudi poslanec Zebot, ki je govoril o aktualnih gospodarsko-finančnih zadevah obrtništva.

š Kdo je zakrivil požar v Svečini? Kakor je »Slovenec« poročal, je dne 19. t. m. pogorelo ogromno gospodarsko poslopje graščine v Svečini. Škoda znaša približno 1 milijon dinarjev, ker je zgorelo vse seno, slama, vozovi in drugo gospodarsko orodje. Zažgal je hlapec, ki se je vinjen vlegel na seno z gorečo cigaro v ustih. Hlapca je orožništvo izročilo sodišču.

š Trgatev v Slovenskih goricah bo te dni končana. Večji vinogradniki v Slovenskih in Ljutomerskih goricah bodo še le ta teden končali trgatve. Kapljica je naravnost sijajna. Sladkorja vsebuje mošt 21 do 24 odstotkov. Cena moštu je 86 do 92 kron liter. Kupci se kar tepejo za letošnji pridelek.

Ljubljanske novice.

lj Za revne otroke. V prihodnjih dneh bodo članice ljubljanskih dobrotelnih društev nabirale za božičnico revnim otrokom. V to svrho bodo prodajale na stojnicah sveče za grobove. Čisti dobiček te akcije je namenjen božičnici revnih otrok. Kupujte povsod sveče le na onih stojnicah, ki bodo v to svrho označene. Pomladke Rdečega križa bo dne 1. in 2. novembra nabiral darove po vseh ulicah mesta Ljubljane. Ne odklanjajte malih nabiralcev ter darujte, kolikor kdo more. Zima je pred durmi in veliko število revnih otrok je brez obleke in brez kurjave izročena mrazu in stradanju. Nujna pomoč je zelo potrebna, vsled česar je vsako najmanjše darilce dobrodošlo.

lj Rudarski inženirski izpit sta položila na tukajšnji univerzi s prav dobrim uspehom gg. Josip Jermol in Rihard Freyer, oba iz Ljubljane.

lj Nagrade dijakom-predavateljem. Društvo za gojitev treznosti v Ljubljani je pozvalo srednješolsko dijaštvo, da predava ob priliki letošnje proslave dneva treznosti po šolah o škodljivosti alkohola. V ta namen je bilo določeno tudi več denarnih nagrad, katere so se po strokovno ocenitvi vpisanih referatov priznale sledečim dijakom in dijakinjam: Žigon Josip, trg. akademik, dr. trgovska akademija v Ljubljani, II. letnik Din 300 (tristo), Remec Vera, gojenka II. letnika drž. dvorazredne trg. šole v Ljubljani Din 200 (dvesto); Burg Rajko, gojenec III. letnika drž. moškega učiteljskega v Mariboru, Din 100 (ensto); Oven Anton, gojenec VII. razreda I. drž. gimnazije v Ljubljani Din 100 (ensto); Zeleznik Minka, gojenka III. letnika zasebnega učiteljskega pri Uršulinkah v Ljubljani Din 100 (ensto); Blaznik Ela, gojenka zasebnega učiteljskega pri Uršulinkah v Mariboru Din 100 (ensto). Ob proslavi dneva treznosti v prihodnjem letu, namerava Društvo za gojitev treznosti razpisati za srednješolsko dijaštvo večje tozadevno tekmovanje.

lj Pouk na obrtno-nadaljevalni šoli (stavbena stroka, II. mestna deška osnovna šola v Ljubljani) odpade zaradi pogreba tov. Fr. Jordana danes, v torek.

lj Vpis revnih otrok. Po naročilu mestnega magistrata bo oskrbnik ubogih za Poljanski okraj vpisoval revne otroke, ki so potrebni kakršnekoli podpore, nadzorstva in one, ki pridejo v poštev za božičnice. Zglašeno naj se le starši ali varhi vsak dan popoldne od 2. do 4. ure od 28. oktobra do 5. novembra t. l. pri g. Trtnik V. Poljanska cesta št. 9-L.

lj Vpis revnih otrok kolezijskega okraja, ki so potrebni kakršnekoli podpore in nadzorstva in one, ki pridejo v poštev za ubožni-

co, vpisuje v dne 28., 30., 31. t. m. in 3., 4., 5., 8., 9., 11. in 12. prihodnjega meseca od 14. do 17. ure oskrbnik ubogih. — Anton Grobeljšek, Resljeva cesta št. 29, II. nadst. lj Umrlj so v Ljubljani: Mihael Pavlin, sin bančnega uradnika, 4 ure. — Lovro Krmeč, pivovarniški delavec, 29 let. — Frančiška Doberšek, zasebnica, 18 let. — Ivana Oman, novorojenka, 1 uro. — Antonija Zontar, delavčeva žena, 33 let. — Ivana Račič, žena pasarskega pomočnika, 36 let. — Anton Strupi, posestnikov sin, 29 let. — Ljudmila Pritekelj, hči mizarkega pomočnika, 11 mesecev. — Frančiška Fajš, novorojenka, 1 dan.

lj Nepreviden voznik. Mesarski vajenci in pomočniki se po hitri vožnji prav posebno odlikujejo. 25. t. m. je mesarski pomočnik Jagodič Jožef drvil z vso brzino čez Vodnikov trg in podrl branjevko Frančiško Zeran. Branjevka je poškodovana po rokah. Jagodič se bo pa moral zagovarjati pred sodiščem.

lj Prvovrstni sladek mošt se toči v Škofiji kleti.

lj Tatvina pri »Šestici«. Mariji Kovač, natakarici pri »Šestici« je bilo iz spalne sobe ukradeno več perila, dan popreje pa iz iste sobe Beti Arce bankovec za 1000 Din in 10 parov nogavic. Tatvine je bila osumljena gluhonema služkinja J., radi tatvine že predkaznovana. Pri preiskavi so poleg ukradenega perila in nekaj drobnarij našli še 60 jajc. Tatvico so aretirali.

lj Odložil je neznanec pri mitničarju Janu Kapivicu na Resljevi cesti konjski komat. Neznanec še ni prišel ponj in je verjetno, da je bil komat ukraden.

lj Aretiran je bil včeraj po vsej ljubljanski okolici znani berač Franc Japelj iz Vnanjih gor.

lj Policijska kronika. Od 25. do 27. so bile vložene sledeče ovadbe. Radi tatvine 1, radi kaljenja nočnega miru 1, radi razgrajanja 1, radi prestopka cestno policijskega reda 11, prekrščenja policijske ure 1, prireditve plesa brez dovoljenja 1, radi lahke telesne poškodbe 3, radi nedostojnega vedenja 1. Napovedani aretaciji: 1 radi postopanja, 1 radi poškodbe tuje lastnine.

Pevski vestnik.

Seja ožjega okrožnega odbora bo danes ob 4. popoldne v Akademskem domu.

Seja artistskega odbora bo danes ob 5. popoldne v Akademskem domu.

Dijaški vestnik.

d Občni zbor »Zarje« se vrši danes ob 20. v dvorani Akademskega doma s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnikov; 2. poročila odbornikov; 3. poročila revizorjev; 4. volitev novega odbora in revizorjev; 5. služajnosti. Za člane in tt. novince je udeležba obvezna. Tovariši bratskih društev vabljeni. — Predsednik.

d Akademski Marijanski kongregacija. V sredo, dne 29. t. m. je sestanek v Akademskem domu (dvorana) ob četrni na devet. Po govoru je občni zbor z volitvami novega odbora. Več na deski v Akademskem domu! Tovariši, pridite vsi! — Prefekt.

d Na redovnoj glavnoj skupštini »Jugosl. kat. akad. društva sv. Cirila in Metodija u Beogradu, održanoj 23. oktobra 1924. god. izabrana je sledeća uprava: Predsednik: Pavle Urankar, cand. phil., podpredsednik: Pavle Šuman, stud. med., tajnik: Ivan Turčič, cand. iur., blagajnik: Srećko Veber, cand. ing. for., knjižničar: Luka Krstinić, cand. ing. agr., gospodar: Franc Mehle, cand. phil., revizorja: Franc Oblak, cand. ing., Sido. Selgrodova, stud. med.

Prosveta.

pr »Fantič, le gor vstan!« »Zlata knjiga slov. fantov.« Najtežji problem vzgoje ljudstva in dušnega pastirstva je gotovo ta, kako fante ohraniti na poti kreposti. Težak problem, ki ga rešujemo že desetletja, pa smo skoro še vedno tam, kjer smo bili. Surovost in divjost fantovske je še vedno taka, da nas mora biti sram in strah. Kdaj bomo že prišli iz teh pobojev, kdaj bo konec fantovske razuzdanosti? Kdo bi mogel kaj pomagati, da naše fante ukrotimo in krepostno vzgojimo... Knjižica »Fantič le gor vstan!« je ravnokar izšla, ima to tendenco. Prezentira se nam kot »zlata knjiga slovenskih fantov.« »Ni čisto zlato — pravi uvod, — kar se Vam, fantje, podaja pod imenom »Zlata knjiga«: Je veliko žlindre vmes, a nikjer na svetu ne kopljejo čistega zlata. Stare fantovske nerodnosti in norosti, našete in opisane v knjižici, odpravite, pa boste imeli — čisto zlato!« — Knjižica brezobzirno razkriva vse rane fantovskega življenja, potem pa podaja lek, kako se te rane ozdravijo — na podlagi narodne pesmi: Kuglica prileti, fantič pa obleži... Marija je mimo šla, mil' ga j' pogledala: Fantič, le gor vstan, greva za Jezusam! V smislu te pesmice vodi knjižica fanta na pota krepostnega življenja, ki mu jih kaže vera. Pisana pa je knjižica tako, da četudi govori o verskih rečeh, se fantje beroč ne bodo dolgočasili. Slog je domač, živahen in krepak, kakor se fantom prilaga. — Če hočemo, da knjižica svoj namen doseže, je treba, da se med fanti kar najbolj razširi. Cena posameznemu izvodu (broš.) 12 Din, vezanemu 20

Din. Na 10 izvodov eden za nameček. Zaloga je v »Dobrotelni pisarni« v Ljubljani.

pr Erjavčevi »Slovenec« med Čehi. Ze pred dvema meseci smo poročali o češkem prevodu Erjavčevih »Slovenec«, sedaj naj omenimo nekaj glasov iz češke kritike, ki je sprejela knjigo z izredno pozornostjo in simpatijo, kar gotovo ne bo le v veliko zadoščenje radi tega dela doma že opetovano napadanemu pisatelju, nego bo razveselilo vsakega našega človeka, saj je dobil bratski češki narod s tem delom prvič v roke izrpen in objektivno pisan pregled o naši zemlji in narodu, njegovi zgodovini ter njegovem političnem, kulturnem, gospodarskem in socialnem življenju in stremljenju. »Moravsky Večerník« (z dne 16. VII. t. l.) piše med drugim: »Za informacije o Slovencih s katerekoli strani si ne moremo predstavljati idealnejšega priročnika, nego nam ga nudi to delo... Za to knjigo ne moremo biti dovolj hvaležni prevajatelju in založniku...« — Kritik v »Našinec« (z dne 25. VII. t. l.) pravi: »Ne poznam naših informačnih del o nas za inozemce, toda mislim, da bi mogla biti Erjavčeva knjiga vzor za naše propagandne publikacije.« — »Narodni Osvobodenci« (z dne 4. X. t. l.) piše: »Malo je knjig, ki bi tako obširno in temeljito informirale o življenju naroda, kakor Erjavčeva publikacija o Slovencih. Nudi ne le izboren pregled, nego je tudi izvrsten vodič, ki pripelje vsakega, kdor se zanima, zanesljivo v slovenske razmere... Znamenita Erjavčeva publikacija, ki jo je tako izborna prevedel odlični bojovnik za slovensko-češke stike dr. Vybiral, zasluži tudi z naše strani vso pozornost.« — »Narodni Listy« (z dne 4. X. t. l.) zaključujejo poročilo: »Skratka, to je zaslužno delo in bo gotovo tudi pri nas sprejeto s tistim razumevanjem, ki ga v polni meri zasluži.« Podobne obširne in laskave ocene je prinesla še doslej večina čeških revij in dnevnih listov, kakor »Moravsko-slezsky deník« (z dne 3. IX. t. l.), »Pozor« (z dne 7. VIII. t. l.), »Prager Presse« (11. X. t. l.) itd. Kakor čujemo, se pripravljajo tudi že nadaljnji prevodi tega dela.

pr Libreto Rusalka. Pravkar je izšel v 17. zvezku zbirke opernih in operetnih tekstov libreto romantične opere »Rusalka«, spisal Jaroslav Kvapil, uglasbil Antonin Dvořák, iz češčine prevel in ritmično priredil France Marolt. Za današnje prvo uprizoritev te opere v tej sezoni in za nadaljnje predstave bo libreto dobro služil za boljše razumevanje tega lepega Dvořakovega dela. Libreto se dobiva pri založnici Zvezni knjigarni in v vseh drugih knjigarnah, nadalje pri operni blagajni in na večerih uprizoritve pri opernih biljetarjih.

Narodno gledališče v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

28. oktobra, torek: — zaprto.

29. oktobra, sredo: Šestero oseb išče avtorja.

— Red E.

30. oktobra, četrtek: Zora, dan, noč. — Izven.

31. oktobra, petek: — zaprto.

1. novembra, sobota: Hamlet. — Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

28. oktobra, torek: Rusalka, slavnostna predstava. — Izven.

29. oktobra, sredo: — Zaprto.

30. oktobra, četrtek: Netopir. — Red E.

31. oktobra, petek: V vodnjaku. Cavalleria rusticana, debut tenorista g. Ado Dariana. — Red A.

1. novembra, sobota: Rusalka. — Izven.

Ljudski oder v Ljubljani

Ker se vrše letos cerkveni obredi na pokopališčih v nedeljo, dne 2. novembra, se je začetek predstav v toliko predručil, da se uprizori žaloigra »Minar in njegova hči« v soboto, dne 1. novembra ob pol 4. popoldne, v nedeljo, dne 2. novembra pa ob pol 8. zvečer. Ker se v soboto konča predstava že ob šestih, ima občinstvo z dežele ugodno zvezo z večernimi vlaki.

Turistika in sport.

Rezultati važnejših nogometnih tekem 26. oktobra v Sloveniji so glase: Ilirija: Hašk 1 : 0, Slovan: LASK 2 : 2 (prvenstvena 2. razreda), rezervni moštvi istotako 2 : 2; v Mariboru je končala prvenstvena tekma med SSK Mariborom in ljubljanskim Primorjem neodločno 4 : 4, tekma Celje: Rapid, Maribor v Celju je bila odpovedana vsled slabega stanja igrišča. — Podrobnejša poročila slede. — V Zagrebu je zmagal Beogradski SK nad Concordijo 2 : 1.

Nabava zimskosportskega materiala po JZSS se je izvršila v prvi partiji, vendar je savez odločil, da podaljša sprejemanje naročil do preklica, ker se še vedno oglašajo interese. Savez sprejema naročila za zunanja naročila, medtem ko se naj naročila za drese oddajo direktno tt. Piller, Prečna ulica. Zimske sportnike opozarjamo, da izvršuje ta tvrda drese edino iz blaga, dobavljenega po svezu. Cenejše domače smuči naj se nabavijo potom klubov, ki bodo preskrbeli domače plohe, stremena pa preskrbi savez. Informacije daje tt. Gorec, vplačila sprejema savezni blagajnik g. Pelan, Ljubljanska kreditna banka. — JZSS.

Gospodarstvo.

Za znižanje obrestne mere.

Ze celo leto obstoji tendenca, da se regulira obrestna mera, ki je dosegla ponekod že tako bajno višino, da je naša industrija in trgovina nikakor več ne zmora. Pri nas v Sloveniji znaša najnižja bančna obrestna mera za kredite 18% in sega do 24%. So zavodi, ki tudi to obrestno mero prekoračujejo, toda to je v Sloveniji že izjema. Na Hrvatskem, Vojvodini in Srbiji pa gre obrestna mera preko te meje in dosega ponekod že 40%. — To je že znak nesolidnosti, ali bolje rečeno oduševanja. Ni čuda torej, da se pojavljajo konkurzi in poravnalna postopanja ter da se draginja kljub porastu dinarja ne zmanjšuje. Ker se pa giblje bančna obrestna mera od normalnih 8% na največ 12%, so pričeli razni špekulanti in nesolidni elementi izven Slovenije z večjo obrestno mero izvajati denar v svoja podjetja. Zato preti pri nas nevarnost nove denarne krize, ki je dosegla lansko leto v oktobru in novembru svoj višek. Tu treba odpomoči.

Denarni zavodi v Sloveniji in na Hrvatskem so že sami vzeli v roke vprašanje znižanja obrestne mere. Sedaj pa je Narodna banka sama napravila tozadevne korake. Kakor je znano, daje Narodna banka kredite našemu gospodarstvu po 6% in 7% (6% menični reeskompt, 7% kredite na zaloge). Višina teh kreditov znaša eno milijardo in pol. Na zadnjih sejah Narodne banke se je pretresalo to vprašanje in na podlagi tozadevnih sklepov se namerava, da bo maksimirala Narodna banka za bančne zavode obrestno mero na največ 18% (12% rednih obresti in pol odst. mesečne provizije). Zavodu, ki bi z vsemi provizijami prekoračil to obrestno mero, bi Narodna banka odvzela reeskomptni kredit. V ta namen bi vršila redno kontrolo po svojih organih. — Upamo, da se bo s tem korakom Narodne banke konsolidirale naše gospodarsko življenje. Pri tem bi pa morali poudarjati, da morajo interesi sami delati na to, da se zniža neznosna obrestna mera in prepreči oduševanje. Pri tem bi morali vlagatelj v večji meri gledati na varnost, kot pa na razne — prvi hip blesteče obljube. Naše združništvo se zaveda, da je storilo v tem oziru svojo dolžnost.

g Prevoz žita v pasivne kraje. Ministrski svet je dne 9. oktobra odobril za prevoznike žita in kuruze v takozvane pasivne kraje popust 40 odstot. od normalne vozarane. Poljedelsko ministstvo je označilo za pasivne tele pokrajine: Črna gora (letna potreba 3000 vagonov), Dalmacija (4000 vagonov), Hercegovina (2500 vagonov), Hrvatska Zagorje (800 vagonov) in Slovenija (5000 vagonov). Razdelitev teh odobrenih kontingentov je poverjena poleg drugim združnim vezem tudi Zdržni zvezi v Ljubljani, Zdržni zvezi v Celju ter Zvezi slovenskih združenj v Ljubljani. Popust je vezan na posebne pogoje.

g Zborovanje centrale industrijskih korporacij. Dne 29. in 30. t. m. se vrši v Belgradu zborovanje Centrale industrijskih korporacij. Na dnevnem redu so vprašanja kakor denarna kriza in industrijski krediti, stabiliza-

cija valute, trgovska pogajanja s sosednjimi državami itd.

g Narasčanje hranilnih vlog v Avstriji. Koncem septembra t. l. so znašale hranilne vloge 1735 milijard a-K. V teku meseca septembra t. l. so narasle za 182 milijard a-K.

g Avstrijska trgovska politika napram nasledstvenim državam. V »Berliner Tageblatt« je obelodanil avstrijski zvezni kancler izrpen članek, v katerem ugotavlja potrebo zmanjšanja produkcijskih stroškov, čemur pa nasprotuje visoka obrestna mera. Sicer tvori visoka obrestna mera privlačno silo za dotok kapitala iz inozemstva, vendar v majhni meri, ker so inozemski kapitalisti nezaupni. Trgovsko-politično razmerje med Avstrijo in nasledstvenimi državami se je v zadnjih 2 letih znatno izboljšalo. Odkar da so ponehale zunanje politične strasti, nastaja zopet normalno razmerje. Vsak poskus stvoriti grupacijo narodnih gospodarstev bi zaviral ta razvoj. Zato je dr. Seipel proti donavski federaciji in carinski zvezi, ker bi se s tem vzbudila sumnja nazadnjaštva v gospodarstvu.

g Jesenski praški velesejem. Na letošnjem jesenskem praškem velesejmu je razstavilo 2208 razstavljalcev. Pomladnega velesejma letos se je udeležilo 1973 razstavljalcev, jesenskega velesejma lani pa 1928 razstavljalcev. Vsi razstavljalci zaposlujejo v svojih tvornicah in poslovalnicah okoli 10.000 uradnikov ter 189.000 delavcev. Med inozemskimi razstavljalci je bilo največ Francozov (ca. 390). Obiskovalcev je bilo 400.000 iz 38 držav, mnogo tudi iz Jugoslavije. Največje število zaključkov beleži metalurgija s 488 razstavljalci. Praški velesejem se bo še bolj razvil, ko dobi veliko velesejsko palačo, v kateri se bo stvorila velika trgovska »City« za srednjo Evropo.

g Belgarska zunanja trgovina. V prvih 8 mesecih t. l. je znašal uvoz v Holandijo 253 tisoč 553 ton v vrednosti 3623 milijonov levov, izvoz pa 260.598 ton v vrednosti 2355 milijonov levov. Iz teh podatkov je razvidno, da je bila bolgarska zunanja trgovina v navedeni dobi pasivna za 970 milijonov levov. V prvih 8 mesecih l. 1923. je bil deficit 1150 milijonov levov, v prvih 8 mesecih l. 1922. pa samo 42 milijonov.

g Romunske finance. V prvih 9 mesecih t. l. so dosegli romunski državni dohodki 18.993 milijonov levov, redni izdatki pa 13 tisoč 743 milijonov levov. Presežek dohodkov nad izdatki v znesku 5250 milijonov levov se je porabil za izplačilo izrednih kreditov ter za izplačilo državnih dolgov raznim železniškim dobaviteljem.

g Oktoberski izkaz nemške državne banke. — Izkaz nemške državne banke za dan 15. oktobra je sedaj enotno sestavljen na podlagi »Reichsmarke«, pri čemer velja »Rentenmark« isto kot »Reichsmark« oz. 1 bilijon papirnatih mark. Zlati zaklad nemške državne banke znaša sedaj 614 milijonov zlatih mark. sedanji obtok v višini 1397 milijonov zlatih mark je pokrit v zlatu s 43.9 odstot. ter v stabilnih devizah s 14.7 odstot.

g Nemške državne finance. V drugi desetini meseca oktobra t. l. so znašali nemški državni dohodki 233 milijonov zlatih mark, izdatki pa približno 180 milijonov zlatih mark.

Skupni presežek dohodkov nad izdatki v tekočem proračunskem letu (od 1. aprila 1924 pa do 20. oktobra t. l. je 154 milijonov zlatih mark.

g Železniško-carinski postopek. Železniška carinska posredništva se s 1. novembrom t. l. definitivno ukinejo. Carinjenje pošilk bodo obavljali od strani pošiljatelja določeni špediterji. Zato je potrebno, da se na tovrnem listu glede carinjenja napiše posebna dispozicija in sicer na sledeči način: Carinjenje opravi špedicijska tvrdka N. N. v Ljubljani ali v Mariboru, ali pa na drugi carinski postaji.

g Francosko-belgijski trgovski sporazum. Včeraj je bil v Parizu podpisan trgovski sporazum med Belgijo in Francijo.

g Berlinska borza je zaprta. Iz Berlina poročajo, da berlinska borza ne posluje, ker borzni obiskovalci tako protestirajo proti previsokem prometnem davku.

g Obtok bankovcev v Rusiji. Po izkazu ruske državne banke je znašal obtok bankovcev dne 15. t. m. 54.357.600 červoncev (červonec je 10 zlatih rubljev). Metalna podlaga je istočasno znašala 24.554.987 červoncev.

Borze.

27. oktobra 1924.

DENAR.

Zagreb. Italija 2.9930—2.9990 (3.0250 do 3.0550), London 308.70—311.70 (313.50 do 316.50), Newyork 68.30—69.30 (69.15—70.15), Pariz 3.5850—3.6350 (3.625—3.675), Praga 2.0450—2.0750 (2.0720—2.1020), Dunaj 0.0960 do 0.0980 (0.0970—0.0990), Curih 13.25—13.35 (13.45—13.55), efekt. dolar 67.50—68.50 (68.40 do 69.40). — Tendence zelo slaba, sama ponudba.

Curih. Belgrad 7.45 (7.45), Pešta 0.0068 (0.0068), Berlin 123.50 (123.50), Italija 22.42 (22.50), London 23.3750 (23.365), Newyork 520.20 (520), Pariz 27.25 (27.10), Praga 15.50 (15.475), Dunaj 0.007375 (0.007325), Bukarešt 2.90 (2.95), Sofija 3.75 (3.775).

Dunaj. — Devize. Belgrad 1025, Kodanij 12.080, London 19.000, Milan 3046, Newyork 70.935, Pariz 3697, Varšava 13.570. — Valute. Dolarji 70.460, angleški funt 317.200, franc. frank 3655, lira 3020, dinar 1015, češkoslovaška krona 2100.

Praga. Devize. Lira 146.625, Zagreb 49.10, Pariz 177.125, London 152.675, Newyork 33.95.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7 odstot. invest. posojilo iz leta 1921. 61.50 (blago), 2 in pol odstot. drž. renta za vojno škodo 112.25 (blago), Celjska posojilnica d. d., Celje 210 (denar), Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 215—217.50 (217.50 zaklj.), Merkantilna banka, Kočevje 125—128, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 914 (denar), Slavenska banka, Zagreb 100 (blago), Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 130—150, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 450 (blago), Združene papirnice Vevče 120 (blago), »Split« anon. družba za cement Portland, Split 1480—1500, 4 in pol odstot. zastavni listi Kranjske dež. banke 17.50 (blago), 4 in pol odstot. kom. zadolžnice Kranjske dež. banke 89 (blago).

Zagreb. Hrvatska eskomptna banka, Zagreb 109, Hrv. sveopć. kreditna banka, Zagreb 108, Hrv. slav. zem. hipot. banka, Zagreb 67, Jugoslavenska banka, Zagreb 101 do

102, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 215—220, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915, Slavenska banka, Zagreb 83, Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 87—88, Hrv. slav. d. d. za ind. šećera, Osijek 830—850, Narodna žumska industrija, Zagreb 52—58, Našica 65—70, Guttman 720—735, Slavonija 71—72.50, 7 odstot. drž. inv. posojilo 63.75, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 402—440, Vojna odškodnina 111.50—112.50.

Dunaj. — Efekti — Zivnostenska banka 328.000, Alpine 409.000, Greinitz 135.000, Kranjska industrijska družba 700.000, Trboveljska družba 437.000, Hrvatska eskomptna banka 107.000, Leykman 157.000, Jugoslavenska banka 106.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 54.000, Avstrijske tvornice za dušik 180.000, Gutmann 397.000, Mundus 825.000, Slavex 305.000, Slavonija 75.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les : Tramiči 3-3 3-4, 4-4 — 4-5, 5-6, 5-7, zdravno merkantilno blago, fca meja 405, deske škorote paral. 13 mm, 600 kos. 33 cm šir., 600 kos. 36 cm šir., fca meja 820—900, remeljni 7-7, 8-8, I. in II., fca meja 700—710, brusni les po lesnih uzacah Ljubljanske borze, fca nakladal. postaja 6 vag. 220, 230, zaklj. 220, bukova drva, 1 m dolžine, napolsuhe, fca nakladal. postaja 25, ogljje Ia, vilano, fca meja 114—118. — Zito in poljski pridelki : pšenica domača, fca Ljubljana 385, pšenica bačka, par. Ljubljana 435, kuruza bačka, par. Ljubljana 335, kuruza nova, fca Ljubljana 20, oves bački, par. Ljubljana 325, laneno seme, par. Ljubljana 680, pšenična moka bačka, št. 0 bas., fca Ljubljana 620, krompir, beli, fca Jesenje 120. — Stročnice, sadje : fižol ribničan, očiščen, b-n, fca Postojna trans. 580, fižol ribničan, orig., fca Ljubljana 440, fižol prepeličar, orig., fca Ljubljana 440, fižol mandolon, orig., fca Ljubljana 350, fižol rujav, orig., fca Ljubljana 400, orehi, belo sušeni, brez koščakov, b-n, fca nakladalna postaja 625, jabolka za prežanje, fca nakladalna postaja 85.

Izpred sodišča.

§ 104 s. k. z. Ta paragraf je pri nas še vedno premalo znan. Gre namreč za žaljenje uradnih oseb v službi. Nepredvidna beseda uide, obtožba drž. in malokdo odide iz sodne dvorane brez kazni. To je občutil tudi mesar Fr. Florjančič iz kranjske okolice. Spril se je v domači gostilni z orožnikom, ker ga ta radi nekega prejšnjega pretepa ni pustil oditi iz gostilne. Rekel je orožniku, naj ga pusti v miru, da je bil on sam šest let vojak in pozna zakone bolje kot orožnik. Mož je te besede priznal, rekel pa je, da bi sploh ne prišlo do spora, če bi ne bil orožnik pograbil za ramo in ga sunil stran. Obsojen je bil Florjančič na 100 Din ali dva dni zapora. — Od žalosti, ker je bil potrjen v italijansko armado, je prišel žagar Ciril Abrahamsberg preko meje k nam in se je pošteno napil. Pri tem je naletel na naše obmejne orožnike, s katerimi se je v pijanosti sprl. Ozmerjal jih je z najrazličnejšimi in ne baš izbranimi psovskami, dokler ga niso prijeli, zaprli in ga odgnali v Ljubljano. Fant se je zagovarjal, da se je na jezo napil in da sploh ni vedel in še danes ne ve, kaj je govoril. Obsojen je bil na 14 dni zapora. Draga šala. V družbi dveh tovarišev se je krepčal delavec Jerončič v neki ljubljanski

Jutranja zvezda.

Napisal H. Rider Haggard. Iz angleščine prevzel Peter M. Cernigoj.

(Dalje.)

7

Kaku se je vrgel na tla pred veličastnim faraonom in je slednjič razumel, da jim je izgubljena sužnja Meritra prisluškovala in jih izdala. Toda njegovo veličanstvo se ni dalje menilo zanj in je nadaljevalo:

»Abi, princ in brat, odpuščam ti dejanje, ki si ga namerjal, a ne podvzel. Naj bi ti tudi bogovi in duše naših očetov odpustile, če morejo. Sedaj pa o tvoji zahtevi. Ti si moj edini, živeči brat in zato hočem razmišljati o njej. Dasi nisi popolnoma kraljevskega rodu, dasi teče v tvojih žilah kri, ki jo Egipt sovraži, dasi si sposoben kovati nakane zoper svojega gospodarja in kralja, bi vendar morda bilo dobro, če umrjem brez potomcev, da ti zavzameš moje mesto, kadar odidem, zakaj ti si pogumen mož in vsaj po eni strani starega rodu, čeprav si z druge nizkega pokolenja. Toda sedaj še nisem umrl in še vedno lahko dobim otroke. Abi, ali hočeš biti v jeti, dokler me Osiris ne pokliče, ali pa mi hočeš prisesti prisego?«

»Prisegel bom prisego,« je odgovoril princ hripavo, zakaj uvidel je svojo sramoto in svojo nevarnost.

»Tedad poklekni in prisezi na strašno ime, da ne boš nikdar dvigal roke ali snoval zarote proti meni. Prisezi, da boš, če dobim otroka, sina ali hčer, mu zvesto služil kot svojemu gospodarju in zakonitemu faraonu. Vpričo vse te družbe prisezi, naj ti vsi bogovi egiptčanski, če prelomiš prisego s črko ali z mislijo, obsueio s svojim

prokletstvom glavo in življenje in naj te po smrti izroče večnim mukam zavržencev.«

Abi ni mogel mnogo izbirati in je prisegel na ime ter poljubil žezlo v potrdilo svoje prisoge.

—:—

Bila je noč. Mračen in slovesen je bil najnotvnejši oltar prostornega templja, imenovanega »Amenova hiša na severni strani«, ki ga mi nazivamo Karnak, najsvetejši med svetimi, kjer je stal kip božanstva Amen-ra, očeta bogov, izklesan iz kamna in okrašen vrh glave s krono iz perja. Tukaj, kamor ni smel nihče vstopiti razen velikega duhovna in egiptčanskih kraljev, sta klečala pred nogami božanstva in molila faraoni ter njegova žena Ahura, ogrnjena z rjavim plaščem, kakršne je nosilo preprosto ljudstvo. S solzami in vzdihli sta prosila, naj bi dobila otroka.

Tukaj, na svetem mestu, razsvetljenem z eno samo svetiljko, ki je gorela leto in dan, sta pripovedovala zgodovino svojega gorja, dočim je visoko nad njima skozi mrak zrlo mirno obličje boga, kakor je zrlo pred tisoč leti, v veselju ali žalosti, na tiste, ki so hodili predenj. Pripovedovala sta o porogljivih besedah Abijevih, ki je želel videti njune otroke, otroke, katerih ni bilo; pripovedovala sta o strahu ljudstva, ki je zahtevalo, naj se imenuje prestolonaslednik; pripovedovala sta o usodi, ki je grozila njuni starodavni hiši, katera je od faraona do faraona iste krvi, skozi vse rodove molila na tem mestu. Obljubovala sta darov in žrtve, veličastnih templjev in širin ozemlj, če se njuna želja izpolni.

»Ne dovoli, da bi se ljudje še dalje norčevali iz mene in se mi posmehovali,« je klicala lepa kraljica, sklanjaje svoje čelo h kameniti nogi božji. »Daj, da dobim otroka, ki bo za sedel prestol svojega go-

spodarja in kralja, in potem vzemi, če hočeš, moje življenje za plačilo.«

Toda bog ni ničesar odgovoril in slednjič sta trudna vstala in odšla. Ob vratih svetišča sta našla velikega duhovna, učnega in starega moža, ki ju je čakal.

»Bog ni dal nobenega znamenja, veliki duhovnik,« je rekel faraon žalostno: »nobenega glasu ni bilo čuti.«

Veliki duhovnik se je ozrl na jokajočo kraljico in v očeh se mu je utrnila iskra usmiljenja.

»Meni pa se je zdelo,« je rekel, »ko sem čakal zunaj, da mi je glas nekaj govoril, čeprav ne smem razodeti, kaj mi je povedal. Pojdita sedaj v svojo palačo, o faraon in kraljica Ahura, in družno ležita počivat. Mislim, da bosta v spanju dobila znamenje, zakaj Amen je usmiljen in ljubi otroke, kateri ljubijo njega. Po tem znamenju govori s princem Abijem, govori brez strahu in dvoma, zakaj izpolnilo se bo, na jbo dobro ali slabo.«

Tedad je kraljevski par, držeč se za roko, tiho odšel, kakor bi drsli dve senci, skozi širne, stebrovite dvorane do stolpnih vrat, ki so se odprla in kjer sta našla svoje nosilnice; dala sta se odnesti skozi dolgo dvojno vrsto sfing nazaj do skritih vrat v obzidju kraljeve palače.

—:—

Polnoč je bila minila. Globoka tema in težak molk je ležal nad Thebami. Motili so ga samo psi, ki so lajali na zvezde, in slučajni klici vojakov na obzidju. Faraon in njegova kraljica sta utrujena drug ob drugem globoko spala v svoji zlati postelji. Tedaj se je Ahura zbudila. Dvignila se je in sedla; strmela je v temo naokrog s preplašenimi očmi; stegnila je roko in se dotaknila faraona ter zašepetala s presunljivim glasom:

»Zbudi se, zbudi se! Moram ti nekaj povedati.«

Tudi faraon je vstal, zakaj v Ahurinem glasu je bilo nekaj, kar je razgrnilo zastore spanca.

»Kaj se je zgodilo, Ahura?« je vprašal.

»O faraon, sanjala sem sen, če je bil res samo sen. Zdelo se mi je, da se je tema odprla in da sem videla sredi teme Veličje božje, ki nima ne obraza in ne imena. In vendar je spregovoril iz Veličja glas, tih, sladak glas: »Kraljica Ahura, hči moja,« je rekel, »jaz sem tisti duh, h kateremu sta ti in tvoj mož molila nocoj v svetišču mojega templja. Obema se je zdelo, da so ostale vajine prošnje neuslišane, a vendar ni bilo tako, kakor je moj duhovnik dobro vedel. Kraljica Ahura, ti in faraon, tvoj mož, sta upala vame ta mnoga leta in ne zaman. Hči bo dana tebi in faraonu in moj duh bo v tem otroku. Lepa bo in slavna, kakor ni bila nobena ženska pred njo, zakaj odel jo bom z zdravjem, močjo in modrostjo. Vladala bo v Severnih in Južnih deželah; da, mnoga leta bo počivala dvojna krona na njeni glavi in noben kralj, kar jih je bilo pred njo ali kar jih pride za njo, ne bo večji v Egiptu. Težave in nevarnosti ji bodo grozile, toda Dvojnik, ki ga ji bom dal, jo bo branil in poteptala bo svoje sovražnike. Prišel bo k njej ženin, ki bo tudi kraljeve krvi, in ona se bo veselila njegove ljubezni in od nji se bo rodilo mnogo kraljev in kraljičen. Neter-Tua, Jutranja zvezda, bo njeno ime in po svoji službi ne bo nič manj kot velika duhovnica Amenova, zakaj ona je moje dete, ki sem vzel z neba in jo poslal na zemljo; dete, ki sem ga dal tebi in faraonu, in jaz ga ljubim in sem ukazal dobrim boginjam, da jo spremljajo, ter Osirisu, da jo ob koncu spreime k sebi.«

gostilni. Med tem je prišel v gostilno I. Meglič, ki je imel s seboj kolo, katero je pustil kar v veži, ker ni nameraval dolgo ostati v gostilni. Toda Jerončič je hitro plačal svojo ceho in odšel. V veži je pograbil Megličovo kolo in se z njim odpeljal. Napravil pa je to nerodnost,

da se je peljal z ukradenim kolesom mimo gostilniškega okna, da ga je Meglič opazil. Skočil je za njim in ga ujel. Vzel mu je kolo in poklical stražnika, ki je Jerončiča aretiral. Pri obravnavi se je moč zagovarjal, da ni imel namena kolo ukrasti, marveč da je napravil

samo šalo v pijani razboritosti. Ker pa mu tega ni verjel niti stražnik, še manj pa sodišče, je bil obsojen na pet tednov težke ječe.

Nepredvidna vožnja. Neki motociklist je imel smolo in je zavozil na Mestnem trgu tik ob hodnik za pešce, pri tem trčil v neko žen-

ska in jo podrl po tleh. Pri padcu se je žena poškodovala na obeh kolenih. Ker je bila ženska sama tudi precej nerodna in je plesala pred kolesom, tako da se ji mož res skoro ni mogel umakniti, je bil obsojen motociklist samo na 24 ur zapora.

TRGOVINA in GOSTILNA

na deželi se odda s celim inventarjem radi preselitve pod zelo ugodnimi pogoji v najem. Prevzem takojšen. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Agilnost 6687«.

GOSPOD 32 let star, v trg. mešani stroki naobražen, bivši državni uslužbenec, IŠČE MESTA — kot delovodja, skladiščnik, potnik, oskrbnik, upravitelj, najraje pa kot obč. tajnik kje na deželi; vešč je tudi v voj. zadevah, pisarniških delih in cirilici. Ponudbe na upravo pod Soliden 6695.

Kupim suhe gohe po najvišji ceni in vsako množino. - Ponudbe z navedbo cene in vzorcem na IVAN SEVER — VELENJE. 5648

Sprejme se še nekaj UČENEC (tudi začelnikov) v privatni pouk v angleščini. Naslov v upravi lista št. 6692.

Pristna ljutomerska namizna in prvovrstna

buteljčna vina

letnik 1921 in 1923 nudi za takojšnjo dobavo iz svoje zaloge po ugodnih cenah GJURO VALJAK, Maribor.

Kupim do 100 vagon. bukovih in hrastovih drv.

Pošiljatve v teku štirih mesecev z označbo franko Podbrdo. - Ponudbe na: I. CIRMAN, Ljubljana 7, Planinska cesta št. 271. 6678

Kupim ŽELOD

in ŽIR. Ponudbe s ceno pod šifro »ZELOD« na upravo.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 150 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad deželno vrstilo se računajo višje. Za odgovor znamko!

Zastopstva

resnih tvrdk, ki hočejo izvažati svoje izdelke (vseh vrst) v Italijo, prevzame slovensko podjetje v Rimu, ki razpolaga s prvovrstnimi referencami ter lastnim skladiščem za les in drugo. - Pošljite ponudbe naravnost na naslov: UNIONE INTERNAZIONALE TRASPORTI, VIA CAGLIARI 44, ROMA. 6379

SAMOSTOJNEGA OSKRBNIKA

starejšega, poročenega, s 4 odraslimi otroci, veččega gozdarstva, poljedelstva, živinoreje in sploh ekonomije, sposobnega voditi vsako korespondenco in knjigovodstvo, sprejme veleposelstvo. Njegovi dohodki: polovična užitina iz pridelkov, ostalo po dogovoru. Stanovanje v hiši z lastnim pohištvo. - Ponudbe na upravo lista pod »Vesten in pošten« 6688.

PERJE

kokoške, račje, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni trdka E. Vajda, Čakovec

KUPIM stare, dobro ohranj. specer. stelaže.

Ponudbe na upravo »Slovenca« pod štev. 6662.

NOVA VILA

kupcu takoj na razpolago, obstoječa iz 5 sob in vsemi pritlikinami, se proda. Vila je 7 minut od postaje Kranj, v lepi legi. Ponudbe prosim pod »Lepa vila« 200.000 Din na V. Kranj, polir, Kranj, kjer se lahko tudi ogleda.

Koruzno MOKO

za krmo, iz popolnoma zdrave koruze, in prave

ogrse OTROBE

nudi trdka AL. & M. ZORMAN, Ljubljana, Stari trg 32.

Angleške prevode

osobito za trgovsko korespondenco (iz angleškega na slovensko in obratno) — se oskrbi točno in brezhibno. Tajnost zanjama. Pojasnila pri Aloma Comp., Ljubljana.

Trgovski UČENEC

se sprejme pri trdki FR. PRIJATELJ, trgovina z mesom, blagom in dežel. pridelki v Trzinu (Dolenjsko). Učenec mora biti od poštenih staršev, ki ima veselje do trgovine, prim. šolsko izobrazbo in je vešč slov. in nemškega jezika. Pogoji pismeno.

KOZA

dobra mlekarica, ne prestara se kupi. Naslov pove uprava »Slovenca« pod štev. 6626.

NAJBOLJŠA

NAJCENEJŠA

NAJUSPEŠNEJŠA

REKLAMA

so oglasi v »Slovenca«

Vsem sorodnikom, znančim in prijateljem naznanjam žalno vest, da je danes ob 5. pop. umrl preiden s sv. zakramenti, v 58. letu starosti moj ljubljani soprog, gospod

Ivan Cerar

nadučitelj na Črnučah

Pogreb blagega pokojnika bo v sredo, dne 29. oktobra ob 9 dopoldne na Črnučah.

Na Črnučah, dne 27. oktobra 1924.

ANGELA CERAR roj. BREZOVAR, soproga.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega dragega soproga, očeta in strica, gospoda

Henrika Peternela

izrekamo vsem našo najpriščnejšo zahvalo. Posebno pa se zahvaljujemo vsem onim, ki so poklonili krasno cvetje na krsto pokojnikovo in prihiteli iz oddaljenih krajev, da spremijo draga pokojnika na njegovi zadnji poti.

V Ljubljani, dne 27. oktobra 1924.

GLOBOKO ŽALUJOČI OSTALI.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze sočutja povodom izgube našega dragega soproga, sina, zeta, svaka, strica, gospoda

Antona Rozin

In za preštevilno spremstvo na njegovi zadnji poti izrekamo vsem našo najiskrenejšo zahvalo.

Posebno pa se zahvaljujemo preč. gosp. župniku Lekšetu, g. kaplanu Mikoliču za obiske v bolnišnici, kakor tudi prečastitemu gosp. župniku iz Solčave, ter tudi gg. pevcem za gniljive žalostinke.

Vsem tisočera hvala in Bog plačaj!

Luče, dne 24. oktobra 1924.

ŽALUJOČI OSTALI.

Fižol

prepeličar, rdeči in druge vrste, KUPIMO v vsaki množini. - Ponudbe z vzorci na Fr. Gorjanc & Cie, Kranj

INDUSTRIJALEC

in VELETRGOVEC z velikim premoženjem, 28 let, želi znanja z naobraženo gospodniško iz krščanske hiše v svrhu ZENITVE. Prosi samo resne ponudbe z imenom pod: »TAKOJSNJA ZENITVE« na upravo lista. - Tajnost zanjama. 6716

Proda se

štiriletna JAZBEČARKA in trimesečni MLADICI (1 samica, 2 samci). - Naslov se izve pri upravi lista, event. pismene ponudbe pod »Jazbečar 6617« na upravo lista.

Večja množina KORENJA je na prodaj pri M. Komar v Dravljah št. 22. 6713

Orož. stražmojster

vpokojen, 38 let, samski, zmog. slov., srbo-hrvatskega in nem. jezika v govoru in pisavi, išče primerne službe. - Cenjene ponudbe na upravo lista pod »Natančen« št. 6715.

Oddajalci STANOVANJ in MESEČNIH SOB

naj blagovolijo poslati naslove »Posredovalcu«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 23, ki jih oddaja zainteresentom. 6728

Lesene postelje

s pasovi (gurti — Feldbetten) se prodajo pod ceno. - Ponudbe na upravo lista pod »POTREBUJES« št. 6727.

Izgubil se je PSICEK, majhen, rujav, brez repa, vrat ima bel. Najditi naj ga odda proti nagradi jož. Janežič, Domžale.

Ženska poštna in pametna, ki razume kuho in lep hišni red, se sprejme takoj v boljšo hišo. Naslov v upravi pod št. 6719.

Dobrodoča tovarna v Ljubljani

moderno zidana, nova, ca 600 m² površine, se zaradi bolezni in preselitve TAKOJ, PO CENI, PRODA. Tovarna je v polnem obratu, ima električni pogon, popolni lesni in kovinski oddelek, telefon itd. ter se proda kompletna z vsemi stroji, inventarjem in dvonadstropno stanovanjsko hišo. — Resni interesi naj sporoče svoje naslove pod »TOVARNA« na upravo lista.

IVAN ZAKOTNIK

Telefon št. 379

mesni tesarski mojster

Telefon št. 379

Ljubljana, Dunajska cesta 46

Vsakovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, ostrejša hiše, vile, tovarne, cerkve in zvoniki; stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.

Gradba lesenih mostov, jezov, mlinov.

Parna žaga

Tovarna furnirja

Drva

trboveljski

premog

M. Petrič

Ljubljana

Gospodstvska cesta 16

Telefon 343

PREMOG

Trboveljski, liboški, ermoški in visokokalorični trobnodoljski (spec. za centr. kurjave)

po najnižjih cenah dobavljiva

DOM. ČEBIN

trg. s premožem

Ljubljana

Wolfova ul. 131.

PAZNIKA

ali vratarja ozir. nočnega čuvaja

(bivš. stražnika ali orožnika)

Ponudbe na gornji naslov.

Preda se velik

kožuh za avto

ali vožnje z vozom in AVTO-

MAGNET. — Naslov pove

uprava lista pod štev. 6696.

PRODA SE v Ljubljani

nova, srednje STAVEBA

velika

za manjšo industrijo. Event.

se sprejme za ustanovitev

podjetja DRUŽABNIK kakr-

šnekol stroke. Ponudbe ura-

vi pod šifro »Eksistenca 6697«

Gostilno ali manjšo

TRGOVINO

ali oboje v Ljubljani ali na

deželi, iščem v najem. - Po-

nujbe na upravo lista pod

šifro »PROMET« št. 6698.

Bombaževa predilnica

in tkalnica TRŽIČ

Ed. Glanzmann in And. Gass-

ner v Trzinu išče spretnega

Vino: V stroki vsestran-

sko naobražen. -

Nakup, prodaja itd. sprejme

vodstvo odn. samostojno me-

sto. Vpelje podružnico. Cenj-

vprašanja pod »VINO 6699«

na upravo »Slovenca«.

V svrhu ženitve

želi znanja GOSPODIČNA

srednje starosti, z gotovino

80.000 Din, z gospodom od

35—40 let. Vdovec brez otrok

ni izključen. Prosi se slika.

Vajen poljedelstva in gostilne.

Prednost imajo drž. nastavl-

jenci in posestniki z gostilno.

- Ponudbe pod »Srečen za-

kone« na upravo lista. 6714

STANOVANJE

S HRANO in celo postrežbo pri krščanski družini ali osebi, se išče začetkom novembra za mirnega gojenca Zadrzne šole. - Ponudbe z navedbo cene upravi št. 6703.

Stanovanje iščem

za takoj. Obstoječe iz 2 sob s pritlikinami v Ljubljani ali bližnji okolici. Cena postranska stvar. - Ponudbe pod »Stanovanje« na Hotel »Stone«, soba št. 15. 6712

Polnojarmenik

85 cm, skoraj nov, znamke

Lein & Pirner, ugodno proda

Konzervna tovar. »Glo-

bus«, d. d. Vrhnika.

Pletilni stroj št. 8

in nekaj PLETENIN poceni

naprodaj. - Naslov se izve v

upravi lista pod štev. 6713.

Prazne steklenice

od »JUHANA« kupuje

družba »Juhana«, Ljub-

ljana, Gradišče št. 13.

Cenj. občinstvu vljudo naznanjam, da sem

prevzel trgovino

od gosp. JOS. KOŠIRJA na JESENICAH

ter z dnem 24. OKTOBRA 1924 otvoril na tem mestu podružnico. — Na zalogi bodem imel vedno ŠPECERIJSKO, GALANTERIJSKO ter MANUFAKTURNO BLAGO po konkurenčnih cenah. — Cenj. občinstvu se najtopleje priporoča za mnogobrojni obisk

CIRIL GAŠPERIN.

Slavnemu občinstvu naznanjamo, da bo vozil

AVTOBUS

od srede, 29. oktobra do 3. novembra redno od 8. ure zjutraj dalje do poznega večera na pokopališče. Cena za enkratno vožnjo 5 din. Postajališče gostilna »Pri Figovcu« na Dunajski cesti. Se priporoča Adamčić & Komp.

Gobe, orehe,

rujavi, zeleni, beli

fižol

kupuje

GLIVA LJUBLJANA

Gospodstvska cesta 3. -- Wolfova ulica 12.

Bakreni kotel za mleko

okoli 800 litrov vsebine, znotraj pokositran — PRODA po zelo ugodni ceni METALOKEMIKA d. d. Zagreb, Strossmayerova 6. 6707

Dr. Bleiweis

s 30. oktobrom

zopet

redno ordinira

za notranje bolezni ter bolezni v nosu in vratu.

Kongresni trg 15, 3.—5. ure pop.

STRUGALNICA

(Leitspindeldrehbank) s KOLEŠČKI (Vorgelege) in kompletno opremo se poceni proda. Naslov v podružnici »Slovenčeve« uprave v Celju hotel »Beli vol« št. 15.

Za žalne dneve

SE PRIPOROČA CVETLIČARNA

VIKTOR KORSIKA

LJUBLJANA :: Kongresni trg

v napravo žalnih vencev, šopkov in nagrobnih aranžmajev od najpreprostejšega do najfinejšega izdelka. — Žalni kakor tudi drugi trakovi vedno v zalogi.

CENE SOLIDNE.

POSTREŽBA TOČNA.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopiju)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd. Glavna pisarna: Kredit Ljubljana Tel. 40, 457, 548